

s. 11-15

17.10: oddaj głos na radnego

Na czym polega nowy miejski program „Ciepło w domu”?

/s. 4

W Hali Stulecia strzelił w nich amor, a potem wygrali konkurs

/s. 5

Let's meet at Made in Wrocław

/s. 22

Głos Prezydenta

Szanowni Państwo,

dużo ostatnio, i nie bez przyczyny, słyszymy o demokracji, odpowiedzialności za nasze lokalne wspólnoty i potrzebie zaangażowania w ich życie. Sam mówię o tym często, zdając sobie sprawę, że Wrocławia nie tworzą: prezydent, Rada Miejska czy urząd, ale wszyscy Państwo.

Samorządność jest bardzo ważna na każdym szczeblu. To nie są górnołotne słowa, tak w istocie jest: prawdziwie silna Polska buduje się tu, na naszych osiedlach, w najbliższych wszystkich nam środowiskach. Gdy wraz z innymi samorządowcami z całego kraju pojechaliśmy do Warszawy, mówiliśmy o tych właśnie wartościach i upominali-

śmy się o nasze lokalne wspólnoty. Model państwa scentralizowanego, z samorządem z okrojonymi możliwościami działania, pcha nas w kierunku demokracji fasadowej, w której każdy z nas będzie stopniowo pozbawiany wpływu na to, co dzieje się w najbliższej okolicy. Urzędnikowi z Warszawy daleko będzie do naszych podwórek, ulic czy parków. Będzie się kierował innymi priorytetami.

O samorządność musimy się upominać, ale równie mocno musimy o nią dbać. Wyraża się ona bowiem poprzez nasze osobiste zaangażowanie – w przeciwnym razie stanie się tylko pustym frazesem. Najbliższą okazją do praktycznego zaangażowania się w budowę samorządności, będą wybory do wrocławskich

rad osiedli, które odbędą się już w tę niedzielę, 17 października 2021 r.

W tym numerze znajdują Państwo wszelkie niezbędne informacje na temat wyborów, jak i listy kandydatów, z którymi warto się zapoznać przed pójściem na głosowanie.

Dziękuję tym, którzy zdecydowali się startować na radnego, a wszystkim Państwa zachęcam: zapoznajcie się z listą kandydatów i oddajcie swój głos, budując w ten sposób odpowiedzialny i zaangażowany Wrocław.

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

Pogoda

Adoptuj kociaki i pomóż schronisku przed zimą

Coraz więcej młodych i dorosłych kotów trafia do wrocławskiego schroniska dla bezdomnych zwierząt. Są w różnej kondycji, ale wszystkie czekają na kochającego dom. – Tylu kotów jeszcze nie mieliśmy. W tej chwili jest ich 200 i brakuje już dla nich klatek. Dlatego zachęcam osoby, które myślą o adopcji do wizyty. Z pewnością znajdą u nas swojego zwierzaka – mówi Aleksandra Cukier z TOZ Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt we Wrocławiu.

Pracownicy schroniska przekonują także do adopcji mruczków parami, bo te zwierzęta znacznie lepiej czują się w towarzystwie. Osoby, które nie przygarną zwierzaka, mogą wesprzeć schronisko kocami i dobrej jakości karmą. Rzeczy można przynieść osobiście na ul. Ślązową 2, 51-007 Wrocław albo przesłać pocztą. W sprawie adopcji można dzwonić pod numer 71 362 56 74.

Aktualności

Chcesz rozwijać swoje osiedle? Wybierz radnego

Rady osiedli zarządzają środkami finansowymi przyznanymi osiedlom z budżetu miasta. Mogą też wnioskować o dodatkowe środki w ramach programów społecznych i infrastrukturalnych. Masz pomysł, co warto poprawić i czego brakuje na waszym podwórku? Zagłosuj na swojego kandydata.

Sergiusz Kmieciak
przewodniczący Rady Miejskiej
Wrocławia

Dlaczego wrocławianie powinni wziąć udział w głosowaniu do rad osiedli?

Ja namawiam do tego z całego serca. Po pierwsze: to swoiste święto demokracji. Każdy z nas może wybrać reprezentanta ze swojego osiedla, bloku, a czasem klatki schodowej. Po drugie: wybranych w wyborach osiedlowych – w przeciwieństwie do posłów, senatorów czy nawet radnych miejskich – spotykać będziemy nie na umówionym spotkaniu w biurze, ale w najbliższym otoczeniu, bo to przecież sąsiedzi, którzy słuchają naszych potrzeb. I tak, w sprawie braku oświetlenia, połamanej ławki czy dziury w drodze możemy interweniować na bieżąco w siedzibach rad osiedli.

Jakie są główne różnice w kompetencjach radnego miejskiego a osiedlowego?

Radny osiedlowy to przedstawiciel

bardzo lokalnej społeczności. Jeśli wybierzemy osobę prężną w działaniu, to szybko zobaczymy tego efekty. Pamiętajmy, że Wrocław uruchomił pilotażowy program funduszu osiedlowego. W sumie 48 rad osiedli ma do wydania na inwestycje i remonty 40 mln zł. rady osiedlowe to jednostki pomocnicze. Nie tworzą wprawdzie prawa lokalnego, ale pełnią ważną rolę w opiniowaniu działań organów gminy. Posiadają także kompetencje do przedstawiania inicjatyw uchwałodawczych.

Z jakim zagadnieniem można zwrócić się do rady osiedlowej, a z jakim do Rady Miejskiej?

Z każdą kwestią dotyczącą usprawnienia, polepszenia, upiększenia Wrocławia można zwrócić się zarówno do radnego osiedlowego, jak i miejskiego. Pamiętajmy jednak, że radni miejscy muszą ważyć jednakowo interes wszystkich wrocławian, a radni osiedlowi z definicji są bliżej lokalnych problemów.

Rozmawiała
Anna Aleksandrowicz

Pełna lista kandydatów do RO – str. 11-15

48
osiedli

786
radnych

5 lat kadencji

15 lub 21 radnych w RO, w tym zarząd – 5 radnych

18 lat – minimalny wiek wyborcy: Polska lub kraj UE, zameldowani lub dopisani do rejestru wyborców

SPRAWDŹ SZCZEGÓŁY www.wroclaw.pl/wyboryro

Wybory do Rad Osiedli

17.10.2021, w godz. 8-20

Bez ciszy wyborczej, ale też bez agitacji

Cisza wyborcza w przeddzień i w dniu głosowania do rad osiedli nie obowiązuje, jak to ma miejsce przy wyborach powszechnych. Ale agitacja może przebiegać tylko w określonych warunkach. Regulują to przepisy ordynacji wyborczej.

Na wybory 17.10 weź dowód osobisty lub dokument ze zdjęciem

Zasady dotyczące agitacji wyborczej regulują określone przepisy ordynacji wyborczej do rad osiedli, zgodnie z którymi:

- zabrania się prowadzenia agitacji wyborczej w lokalu wyborczym oraz na terenie budynku, w którym lokal się znajduje,
- zabrania się umieszczania materiałów wyborczych na zewnątrz i wewnątrz obiektów administracji publicznej, miejskich jednostek organizacyjnych, a także na urządzeniach infrastruktury technicznej na terenie miasta,
- umieszczanie materiałów wyborczych dopuszczalne jest tylko po uzyskaniu uprzedniej

zgody zarządcy terenu lub obiektu, na którym te materiały mają być umieszczone,

- materiały wyborcze powinny zawierać wyraźne oznaczenie, od kogo pochodzą.

Materiały wyborcze związane z kampanią kandydat zobowiązany jest usunąć w ciągu 21 dni od dnia przeprowadzenia wyborów, czyli do 7 listopada br. Po tym terminie kosztami ich usunięcia obciążani są kandydaci, których materiały promocyjne dotyczą. Nieprzestrzeganie tych zasad podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.

Monika Dubec

Masz problem z dostaniem się na wybory? Dzwon

Osoba z zaświadczeniem o stopniu niepełnosprawności, a także osoba mająca widoczne problemy z poruszaniem się może – wraz z opiekunem – skorzystać z transportu zorganizowanego przez Miejskie Biuro Wyborcze.

Zgłoszenia pod numerem telefonu: 71 777 78 83 będą przyjmowane do 15 października w godz. 10-15.

Kto się zagapi, będzie mógł pod tym samym numerem telefonu zgłosić potrzebę transportu w dzień głosowania do Rad Osiedli Wrocławia – 17 października – w godz. 8-18.

Aktualności

Zadbajmy o czyste powietrze i ciepło w domu

„Ciepło w domu” to nowy miejski projekt, dzięki któremu wrocławianie, planujący termomodernizację, mogą wnioskować o bezpłatne badanie kamerą termowizyjną swoich domów jednorodzinnych. Sprawdź, na czym polega projekt, co możesz zyskać i gdzie trzeba złożyć wniosek.

W ramach pilotażu bezpłatnie przebadanych zostanie 50 domów jednorodzinnych we Wrocławiu, wybudowanych przed 2010 rokiem, których właściciele zamierzają przeprowadzić prace termomodernizacyjne. Kamera termowizyjna wskaże w domach miejsca, które są najbardziej narażone na straty ciepła.

Jak i gdzie złożyć wniosek?

Aby zgłosić swoją nieruchomość, należy złożyć wypełniony i podpisany formularz zgłoszeniowy wraz z ankietą wstępną w wersji papierowej w Urzędzie Miejskim Wrocławia, Wydział Wody i Energii (pok. 524), ul. Bogusławskiego 8-10, 50-031 Wrocław lub poprzez platformę ePUAP w terminie podanym w ogłoszeniu o naborze do projektu. Dokumenty można także pobrać z BIP-u. Pytania i wątpliwości można kierować na mejla: zmieniec@um.wroc.pl lub telefonicznie: 71 799 67 99.

Badanie termowizyjne budynku wyjaśni, w których miejscach nasz dom traci najwięcej ciepła

– Zbadamy domy pierwszych 50 mieszkańców, którzy złożą prawidłowy wniosek wraz z ankietą – wyjaśnia Małgorzata Brykarz, dyrektor wydziału. – Korzyści wynikające z programu jest wiele. Z jednej strony jego uczestnicy otrzymują informację o tym, gdzie ich dom wymaga uszczelnienia. Takie badanie powinno być pierwszym krokiem do ter-

modernizacji. Z drugiej strony, przygotowane zdjęcia budynków będą służyły jako materiał edukacyjny dla mieszkańców – dodaje.

Zaoszczędź czas i pieniądze

Dzięki programowi „Ciepło w domu” właściciele nieruchomości dowiedzą się, w jaki spo-

sób mogą zaoszczędzić pieniądze i energię, poprawiając przy tym jakość środowiska. Przeprowadzenie badań przed wykonaniem termomodernizacji pozwoli uniknąć niepotrzebnych wydatków na elementy, które mają znikomy wpływ na efektywność energetyczną budynku. Sprawdzanie rozkładu temperatury w budynku jest prostą i bezinwazyjną metodą

na wykrycie i późniejsze wyeliminowanie nieszczelności.

Aleksandra Wachnicka, miejski doradca energetyczny, podkreśla, że dzięki termomodernizacji jesienią, zimą, a także w czasie letnich upałów, zdecydowanie poprawia się komfort cieplny w budynku.

– Ograniczenie strat ciepłych wiąże się także ze zmniejszeniem rachunków za ogrzewanie. Budynki poddane termomodernizacji są rzadziej narażone na występowanie wilgoci w pomieszczeniach, ograniczając tym samym rozwój pleśni czy grzybów – tłumaczy Aleksandra Wachnicka.

Skorzystaj z ulgi

Dodatkową zachętą jest możliwość skorzystania z ulgi termomodernizacyjnej, która jest skierowana do właścicieli lub współwłaścicieli budynków jednorodzinnych. Podatnik ma możliwość odliczenia od podstawy opodatkowania wydatków poniesionych na realizację termomodernizacji w jednorodzinym budynku mieszkalnym. Odliczenie może wynosić maksymalnie 53 tys. zł.

Bartosz Moch

Nie wyrzucaj żywności, podziel się nią z innymi

Dane z 2020 r. pokazują, że Polacy wyrzucają średnio 4,8 mln ton żywności rocznie. Jak możemy poradzić sobie z tym problemem we Wrocławiu? Jednym z rozwiązań są działające jadłodzielnie i lodówki społeczne. Wchodząc na l.wroclaw.pl/oddaj-zywnosc, zobaczysz, gdzie się znajdują.

Niewykorzystane produkty możemy zostawić w jadłodzielni

Bardzo często żywność trafia do kosza, bo nie odpowiada nam jej wygląd lub mamy za duży wybór produktów i kupujemy coś, co jest nam niepotrzebne.

Nie kupuj na zapas

– Kupujemy za dużo żywności „na wszelki wypadek”, poza tym nikt nie wybierze rzodkiewek ze zwiędniętymi liśćmi albo mleka lub soku w lekko wgniecionym kartonie, ponieważ obok znajdzie produkt nie naruszony. A przecież te produkty nie tracą ze swoich właściwości i są dobrym jedzeniem – tłumaczy Agnieszka Maniewska, koordynatorka Foodsharing Wrocław, ruchu społecznego odpowiedzialnego

m.in. za tworzenie jadłodzielni, czyli punktów wymiany żywności w stolicy Dolnego Śląska.

Zdaniem przedstawicieli Foodsharing Wrocław, powinniśmy zmienić sposób postrzegania żywności. – Musimy przypomnieć sobie, że wyrzucanie żywności negatywnie wpływa na środowisko, jest nieuzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia i przede wszystkim jest nieetyczne – dodaje Maniewska.

Pomóż – nie marnuj

Przed wyjściem do sklepu najlepiej zrobimy listę zakupów. Przemyślny, co nam jest potrzebne. Jeżeli jednak kupiliśmy za dużo jedzenia, zawsze

możemy je oddać. W mieście działa wiele lodówek społecznych czy tzw. jadłodzielni, do których wrocławianie mogą przynieść lub zabrać nadprogramowe produkty. Poza tym istnieją organizacje, które zajmują się ratowaniem żywności, jak choćby Bank Żywności we Wrocławiu.

Przypominamy także o akcji „Nie wyrzucaj – przekaż – podziel się – pomóż – nie marnuj”, skierowanej do gastronomii. Zachęcają do niej Urząd Miejski Wrocławia we współpracy z Bankiem Żywności i Foodsharing Wrocław. Nadwyżkowym jedzeniem mogą dzielić się m.in. restauracje, piekarnie czy cukiernie.

Bartosz Moch

Wrocław rozmawia

Najważniejsze, to nie przeszkadzać mieszkańcom

Choć jest ich we Wrocławiu niewiele, może się to wkrótce zmienić. Miasto chce wspierać powstawanie ogrodów społecznych. Po co je zakładać, gdzie będzie można to robić i skąd brać na to pieniądze? Z Małgorzatą Bartyną-Zielińską z Wydziału Wody i Energii rozmawia Maciej Wołodko.

”

Małgorzata Bartyna-Zielińska
Wydział Wody i Energii UMW

Po co Wrocław chce rozwijać ogrody społeczne? I czym one są?

Małgorzata Bartyna-Zielińska: Wspieranie ogrodnictwa miejskiego stanowi jedno z zadań przewidzianych w projekcie FoodSHIFT2030, w którym Wrocław bierze udział wspólnie z Uniwersytetem Przyrodniczym i Fundacją Ekorozwoju. Takie ogrody to więcej zieleni w miastach, miejsca spotkań i wypoczynku.

Istotą ogrodów społecznych jest grupa ludzi, którzy wspólnie chcą działać na rzecz lokalnej społeczności. To użytkownicy ogrodów decydują, jaki charakter będzie

miał ogród – czy będą tam wspólnie uprawiali warzywa, zioła, kwiaty czy po prostu spędzali wspólnie czas.

W jaki sposób wybierane będą tereny, na których mieszkańcy będą mogli zakładać takie ogrody?

Pracujemy nad mapą, na której znajdą się takie miejsca, przeanalizowane już pod kątem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego czy własności. Dzięki niej zainteresowane osoby będą mogły znaleźć miejsce na założenie ogrodu społecznego. O zasadach ich udostępniania rozmawiamy z zarządcami terenów: Zarządem Zieleni Miejskiej, Zarządem Zasobu Komunalnego i Wrocławskimi Mieszkaniami. Docelowo te zasady znajdą się w procedurze zakładania ogrodów społecznych.

Jak finansowane są ogrody społeczne? Skąd brać na to pieniądze?

Finansowanie uzależnione jest

od decyzji założycieli ogrodu – środki mogą pochodzić ze składek członków, zbiórek publicznych, budżetu organizacji, programów lokalnych czy konkursów. Miasto wraz z partnerami projektu oferuje szkolenia dla przyszłych ogrodników, konsultacje odnośnie upraw, zagospodarowania ogrodu. Może również wspomóc zestawami na start – nasionami, narzędziami.

Do 24.10 trwają konsultacje w sprawie procedury zakładania ogrodów społecznych. Czego miasto chce się dowiedzieć?

Podczas jednego ze spotkań konsultacyjnych przedstawiciel miasta doświadczonego w procesie wspierania ogrodów społecznych powiedział: „Najważniejsze, to nie przeszkadzać mieszkańcom”. I tego będziemy się trzymać.

Rolę miasta widzimy we wspieraniu mieszkańców i wypracowaniu ścieżki tworzenia ogrodów krok

Wynikiem konsultacji ma być instrukcja założenia ogrodu

po kroku. Efektem prowadzonych konsultacji społecznych ma być właśnie procedura ich zakładania oraz regulamin. Zależy nam na tym, aby te dokumenty odpo-

wiadały na potrzeby mieszkańców i sprzyjały zakładaniu ogrodów społecznych we Wrocławiu.

Maciej Wołodko

Mikrogranty: znamy wyniki wrześniowego naboru

Osiedlowe propozycje na jesienny relaks, spotkania łączące pokolenia czy projekty wspierające różnorodność – poznaliśmy zwycięzców wszystkich trzech ścieżek wrześniowego naboru do Mikrograntów. Jesienią w całym mieście zrealizowane zostaną 32 nowe lokalne inicjatywy.

W trwającym od 1 do 15.09 naborze zgłoszonych zostało aż 111 propozycji. Spośród nich wybrano 32 projekty, które w zależności od ścieżki otrzymają wsparcie od 1 do 10 tys. zł oraz pomoc w sprawach administracyjnych, organizacyjnych i promocyjnych.

Sobotnie teatrki – jedno z warsztatów organizowanych w ramach Mikrograntów 2021

W ścieżce skierowanej do pełnoletnich wrocławian komisje wybrały 13 inicjatyw. Mamy z Karłowic i Różanki zostaną zaproszone na cykl integracyjnych spotkań,

seniorzy z Krzyków na sportowe i artystyczne zajęcia w plenerze, dla młodzieży zaplanowano też filmowe warsztaty na Gaju. We wrześniowym naborze nie

zawiedli również najmłodsi – tu wsparcie otrzyma 10 projektów. Wrocławska młodzież zorganizuje m.in. serię edukacyjnych spotkań ekologicznych, integracyjne za-

jęcia poprawiające samopoczucie i wzmacniające kondycję psychiczną oraz fizyczną.

Nie zabraknie również działań zaproponowanych przez NGO-sy. W ścieżce dla organizacji pozarządowych wybranych zostało 9 projektów. Dzięki jednej z inicjatyw grupa wrocławskich maturzystów nauczy się udzielania pierwszej pomocy psychologicznej rówieśnikom, a chwilę relaksu będzie można też znaleźć w Swojczyckim Parku Czarna Woda w trakcie pełnej zagadek gry terenowej.

Pełna lista projektów i terminy ich realizacji będą opublikowane na stronie strefakultury.pl. Wszystkie wydarzenia będą bezpłatne.

Redakcja

**KONSULTACJE
SPOŁECZNE**
POWIEDZ NAM, JAK...

Jak urządzić podwórko przy Górnickiego?
E-FORMULARZ do 17 października

Jak zakładać ogrody społeczne?
E-FORMULARZ do 24 października

SZCZEGÓŁY NA: www.wroclaw.pl/rozmawia

Komunikacja

Zmiany na moście Zwierzynieckim

Z powodu remontu mostu Zwierzynieckiego zamknięto chodnik po północnej stronie mostu. Piesi i rowerzyści mogą poruszać się jedynie po chodniku od strony ogrodu zoologicznego. Nie ma większych utrudnień w ruchu kołowym, ale zwężono jezdnię prowadzącą w kierunku ul. Skłodowskiej-Curie. W trakcie prac budowlanych przeprawa będzie cały czas przejezdna dla samochodów i tramwajów. Remont zakłada położenie nowego chodnika, naprawę uszkodzonych elementów konstrukcji mostu i zabezpieczenie antykorozyjne. Prace potrwać ok. 11 miesięcy.

Remont ulicy Komandorskiej

Od 16 października planowane jest wprowadzenie zmiany trasy linii autobusowej 125. Powodem jest remont nawierzchni ul. Komandorskiej. W poprzednim numerze biuletynu informowaliśmy o zmianach, jakie miały nastąpić od weekendu (9-10 października), lecz termin uległ zmianie po zamknięciu wydania.

Trasę zmienią autobusy linii 125. Objazd dotyczy pojazdów kursujących z Brochowa w kierunku Oporowa i pętli przy ul. Tynieckiej. Autobusy pojedą od ul. Suchej przez Ślężną i Wielką do pl. Hirszfelda z pominięciem przystanku EPI przy ul. Komandorskiej.

Autobus 345 dla Wielkiej Wypły

Od 25 października na Wielkiej Wypły w dni robocze będą jeździły autobusy nowej linii autobusowej 345. Jej trasa: Stadion Olimpijski – Paderewskiego – Mickiewicza – Monte Cassino – Bacciarrellego – pętla Bartoszowice – Bacciarrellego – Olszewskiego – Wróblewskiego – Wajdy – Mickiewicza – Parkowa – Kochanowskiego – Moniuszki – Paderewskiego – Stadion Olimpijski.

Przybywa parkingów dla jednośladów

Ponad 1700 stojaków dla rowerów zostanie zamontowanych w najbliższych miesiącach na wrocławskich chodnikach. Jeśli chcecie, by pojawiły się w waszym najbliższym sąsiedztwie, wypełnijcie formularz w internecie.

Jeszcze w październiku ma zostać ogłoszony przetarg na dostarczenie ok. 600 stojaków i zamontowanie łącznie 1735 sztuk w 300 lokalizacjach. Zadanie będzie realizowane w trybie projektuj – buduj, czyli wykonawca musi najpierw opracować i uzgodnić dokumentację projektową, a następnie wykonać montaż zgodnie z projektem. Stojaki powinny zostać zamontowane w ciągu 8 miesięcy od daty zawarcia umowy.

– Wykonawca ma dostarczyć około 600 sztuk stojaków w ramach zamówienia. Pozostała liczba stojaków do montażu znajduje się już w dyspozycji ZDiUM – tłumaczy Ewa Mazur z Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta.

Nowe parkingi rowerowe

Stojaki staną przy ulicach: Chudoby 16 (5 sztuk), Biskupa Tomasza (6 sztuk), Traugutta 109 (7 sztuk) czy przy boisku na ul. Orzechowej (8 sztuk). Nowe „parkingi” rowerowe zostaną zamontowane

Nowe stojaki na rowery – podobnie jak te już zamontowane - będą miały kształt odwróconej litery „U”

np. przy szkołach podstawowych nr 6, 30, 72, 84, 102.

– Kolejne stojaki pojawią się m.in. na Wyspie Słodowej, przy przychodni na Kozanowie, przedszkolach przy ul. Sowiej i Legnickiej, obok przychodni zdrowia przy ul. Dokerskiej na Kozanowie czy przy kładce Zwierzynieckiej na Grobli – wylicza Ewa Mazur.

Jak zgłosić montaż stojaka?

– Mieszkańcy sami zgłaszają miejsca, w których proszą o montaż stojaków. Wypełniają jedynie internetowy formularz – wyjaśnia Daniel Chojnacki, wrocławski ofi-

cer rowerowy. – Najpopularniejsze lokalizacje związane są z miejscem pracy czy zamieszkania. Łącznie zamontowano już 7,5 tys. stojaków, co daje 15 tys. miejsc postojowych. Wszystkie będą w kształcie odwróconej litery „U”. To standard w każdym kraju inwestującym w infrastrukturę rowerową.

Zgłoszenia trafiają do Wydziału Inżynierii Miejskiej we wrocławskim magistracie, a ten je weryfikuje. Wnioski są analizowane pod kątem ich zasadności (np. tego, czy w danym miejscu nie znajduje się już parking rowerowy lub czy nie jest planowany do budowy). Następnie informacje przekazywane są do ZDiUM-u, bo to on

realizuje inwestycję. Kluczowe jest to, czy zaproponowane przez mieszkańca miejsce podlega gminie Wrocław.

– Stojaki montowane są tylko na gruntach będących własnością gminy Wrocław. Nie są stawiane na gruntach prywatnych. To, czy w danym miejscu może zostać postawiony miejski parking rowerowy najłatwiej sprawdzić na mapie własności dostępnej pod adresem: gis.um.wroc.pl/imap. Tu można też wypełnić także formularz – podkreśla Urszula Jagielnicka z Biura Zrównoważonej Mobilności we wrocławskim ratuszu.

Piotr Bera

Rusza remont mostu Jagiellońskiego

W weekend 16-17 października ma ruszyć remont mostu Jagiellońskiego Nowego Południowego prowadzącego w kierunku pl. Grunwaldzkiego. Prace potrwać cztery miesiące i będą kosztować blisko 500 tys. złotych.

W 2014 r. wyremontowano most na nitce w kierunku Warszawy

Przeprawa nad kanałami Odry ma 60 m długości. W trakcie prac wymienione zostaną asfalt i izolacja pomostu. Nowa nawierzchnia pojawi się także poza mostem, na 20-metrowym dojeździe od strony ul. Krzywoustego. – To istotne zadanie, gdyż dotyczy wzmocnienia obiektu, który będzie przenosił ruch związany z obsługą placu budowy Alei Wielkiej Wypły – tłumaczy Ewa Mazur z Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta.

Generalnym wykonawcą prac jest firma Radpol, która wygrała przetarg. W ramach umowy most zostanie zabezpieczony przed

korozją i pomalowany. Na dojazdach do przeprawy pojawią się nowe krawężniki. – Most zostanie zamknięty, a ruch kołowy przenieś na drugą parę mostów prowadzących na Psie Pole. Na krótkim odcinku ruch dwukierunkowy będzie odbywał się jedną nitką – tłumaczy Mazur.

Kierowcy muszą się liczyć ze zwężeniem tuż za skrzyżowaniem ul. Toruńskiej z al. Kochanowskiego. Ruch dwupasmowy w obu kierunkach zostanie przywrócony przy ul. Świętochowskiego.

Piotr Bera

Inwestycje

Hotel Herbal. Konserwator zabytków: tak to się robi

W hotelu Herbal przy ul. Włodkowica, nowym miejscu na turystycznej mapie Wrocławia, trwają ostatnie przygotowania do przyjęcia gości. W XVII-wiecznym gmachu dawnego klasztoru franciszkanów reformatorów, z pełną troską o relikw historyi, zaaranżowano 66 apartamentów.

Pod koniec XVII wieku franciszkanie reformatorzy przy ul. Włodkowica postawili klasztor. Sto lat później budynek przejęły elżbietanki, dobudowały kolejne skrzydło, założyły ogród i sad. Dzisiejsza nazwa hotelu to nawiązanie do tej części działalności zakonnicy. Herba po łacinie znaczy „zioło”. Przy Włodkowica mniszki były do 1944 r.

Kolejni zarządcy

Po II wojnie budynki szybko zmieniały zarządców: salezianie zajmowali go tylko 8 lat, potem w zakonnych celach zamieszkał studenci, a następnie urządzono w nich mieszkania komunalne. W 2016 r. obiekt kupiła firma Castellum. Wrocławskie przedsiębiorstwo od lat specjalizuje się w remontach obiektów historycznych. To jemu zawdzięczamy m.in. nowy wygląd Synagogi pod Białym Bocianem i Dworca Głównego PKP.

– Dawny klasztor był w stanie zbliżonym do katastrofy budowlanej – opowiada Wiesław Kleszcz, wiceprezes zarządu Castellum. Zwykle firma odnowione budynki sprzedawała. W przypadku hotelu Herbal decyzja jest inna. Sami będą nią zarządzać.

Adres hotelu Herbal to Włodkowica 15-17, ale budynek od ulicy odgradza przyhotelowy ogród

Apartament w mniszej celi

Hotelowe wnętrza są już gotowe, pierwsi goście są spodziewani w listopadzie. Na czterech kondygnacjach jest 66 pokoi z miejscami dla minimum 132 osób. Pokoje podzielono na historyczne: w starszej, XVII-wiecznej części budynku, i współczesne, w dawnej oficynie

o sto lat młodszej. Różnią się szczegółami wystroju: te historyczne mają drewniane parkiety i bliższe klasyce umeblowanie, a na ścianach kopie rycin z dawnych zielników.

Nowa funkcja

Największe apartamenty mają po 45 mkw. (łazienki w nich zajmują

po 12 mkw.), ale metraż większości pokoi wynosi 20–30 mkw.

– Z szacunkiem potraktowaliśmy zabytkowy układ pomieszczeń, lecz zmienialiśmy funkcję części z nich – zapewnia Anna Kościuk z Pracowni Projektowej Archikon. – Na przykład, z trzech cel zakonników stworzyliśmy jeden aparta-

ment z sypialnią, salonikiem i łazienką.

Modelowy remont zabytku

Magdalena Wankowska, miejska konserwator zabytków, z uznaniem wypowiada się o rezultatach remontu.

– Poddano renowacji zabytkową więźbę dachową, odnowiono schody, zachowano plakiety nad wejściami dla cel zakonników – wylicza. – Jednak największym wyzwaniem jest zawsze znalezienie nowej funkcji dla zabytkowego obiektu z zachowaniem szacunku dla niego. W przypadku hotelu Herbal udało się to osiągnąć.

Wiesław Kleszcz: – Podczas remontu nad każdym drewnianym elementem pochylaliśmy się z troską, zastanawiając się, czy uda się go ocalić. Drewnianą klatkę schodową, bardzo zniszczoną, musieliśmy rozłożyć i złożyć od nowa.

W hotelu trwają ostatnie przygotowania do otwarcia. Pierwszych gości Herbal przyjmie w listopadzie.

Tomasz Wysocki

Wyniki naboru do żłobka przy Krowiej – 15.10.2021

Setka maluchów znajdzie miejsce w odnowionym żłobku przy ul. Krowiej we Wrocławiu. Kapitałny remont budynku już się zakończył. A teraz kończy się rekrutacja.

Prace w placówce przy ul. Krowiej objęły zarówno pomieszczenia wewnętrzne, dach i elewację, jak i teren wokół budynku.

Dla bezpieczeństwa i komfortu dzieci

– Do nowego żłobka przyjmimy 100 dzieci, w trzech grupach wiekowych. W placówce zatrudnione są łącznie 24 osoby, w tym 15 opiekunek – informuje Iwona Bugajska, dyrektor Wrocławskiego Zespołu Żłobków.

Wewnątrz placówki przebudowano pomieszczenia dla trzech grup wiekowych (20 tygodni – 12 miesięcy, od 12 miesięcy+ do 24 miesięcy i od 24+ do 32 miesię-

cy), przedsionek, pralnię z prasownią, toalety i łazienki. Wymieniono wszystkie drzwi i okna. Wykonana została także termomodernizacja dachu i elewacji. Co ważne, zostało również przygotowane osobne miejsce pod wózkownię.

Dużo zmieniło się też na zewnątrz placówki. Na nowo zagospodarowany został plac zabaw, jest także więcej zieleni.

– Dopinamy wszystko na ostatni guzik przed przyjęciem dzieci. Zrobimy wszystko, by maluchy czuły się u nas dobrze i bezpiecznie – zapewnia Marta Staszewska, kierownik Żłobka nr 6 przy ul. Krowiej.

Potem Sołtysowicka

Cała inwestycja, którą nadzoruje Zarząd Inwestycji Miejskich, to koszt ok. 2,9 mln zł.

W 2022 roku do użytku zostanie oddany kolejny żłobek w budynku postawionym od zera przy ul. Sołtysowickiej 9a. Placówka przyjmie 150 dzieci. Koszt tej inwestycji – będzie się tam mieściła również filia Miejskiej Biblioteki Publicznej – wyniesie 12,3 mln zł.

Wyniki rekrutacji do żłobka przy ul. Krowiej 1 poznamy 15 października. Otwarcie nastąpi 2 listopada. Żłobek będzie czynny w godz. 6–17.

Monika Dubec

Budynki żłobka przy Krowiej zyskały nową kolorową elewację

Z miasta

Nie tylko do picia i mycia, czyli o roli wody w mieście

Jak woda wpływa na gospodarkę? W co inwestować, żeby zapewnić mieszkańcom odpowiednią jakość życia? Na te pytania poznamy odpowiedzi podczas 3. edycji Międzynarodowego Kongresu Miasto – Woda – Jakość Życia, który odbędzie się 25 i 26 października na Stadionie Wrocław.

Kongres to miejsce rozmowy na temat wyzwań, którym społeczeństwo musi stawić dziś czoła. Światowa pandemia nie sprawiła bowiem, że zagrożenia związane z wodą i klimatem zniknęły. Wciąż potrzebna jest analiza różnych aspektów gospodarki wodnej, takich jak: systemy zaopatrzenia w wodę, jej produkcja i dystrybucja, zagrożenia dla źródeł wody czy niszczycielska siła tego żywiołu.

Błękitno-zielone miasta

Polska jest jednym z krajów, które borykają się z trzema problemami dotyczącymi wody. Pierwszym z nich są zbyt małe zasoby wody pitnej, kolejnym – zbyt duża jej ilość okresowo spowodowana intensywnymi opadami deszczu, a trzecim jest jej rosnące zanieczyszczenie. Kongres ma zwrócić uwagę na te problemy i pokazać, że miasta, aby dobrze funkcjonować, powinny inwestować w dwie infrastruktury: zieloną, czyli obszary roślinne, i błękitną, czyli dotyczącą wody. Bo zrównoważona błękitno-zielona infrastruktura zapewnia odpowiednią jakość życia mieszkańcom i rozwój tego skomplikowanego systemu, jakim jest miasto.

Trzy obszary rozwoju

Celem kongresu jest wskazanie ścieżek rozwoju miast z uwzględnieniem polityki wodnej. Kongres będzie również okazją do debaty o problemach ekologicznych, planowaniu przestrzennym uwzględniającym środowisko wodne oraz o tym, jak zużycie wody wpływa na gospodarkę. Tegoroczna edycja skupi się na:

Wrocław traktuje wodę jako ważną składową swojego rozwoju – to nie tylko surowiec, ale też element krajobrazu, kultury i gospodarki

- obszarze MIASTO – ekosystemach, efekcie miejskiej wyspy ciepła i konsekwencjach fal upałów
- obszarze WODA – intensywnych opadach i miejskich powodziach oraz sterowaniu popytem i podażą wody w mieście
- obszarze JAKOŚĆ ŻYCIA – relacji wody, klimatu i zdrowia (tzw. bluehealth) oraz dróg wodnych w Europie na przykładzie Dunaju.

Ekspertki doradzą

W kongresie wezmą udział mówcy o różnych doświadczeniach, specjalizacjach i obszarach działań. To między innymi: Emil Brix – austriacki dyplomata i historyk, dr Rafał Dutkiewicz – prezydent Wrocławia w latach 2002-2018,

prof. dr hab. Zbigniew Kundzewicz z Polskiej Akademii Nauk, laureat Międzynarodowej Nagrody Wodnej Księcia Sułtana, dr inż arch. Tomasz Majda – prezes Zarządu Towarzystwa Urbanistów Polskich, dr Oriana Romano – kierownik działu Water Governance Initiative and Circular Economy in Cities w OECD, prof. Slobodan P. Simonovic – światowy ekspert w zakresie zastosowania analizy systemowej w zarządzaniu wodą i środowiskiem czy prof. dr hab. Maciej Zalewski z Europejskiego Regionalnego Centrum Ekohydrologii PAN i Katedry UNE-SCO Ekohydrologii i Ekologii Stosowanej.

Raporty wyjaśnią

Podczas tegorocznej edycji odbędzie się także premiera dwóch

raportów: Water City Index 2021 – rankingu, w którym oceniono rozwój metropolii, dużych i średnich miast w Polsce pod względem efektywności gospodarowania zasobami wody i opracowania wniosków z obrad Ekspertkiego Wodnego Okrągłego Stołu, które przedstawia główne wyzwania w Polsce w zakresie zagrożenia suszą i powodzią, gospodarowania wodą w mieście i na wsi oraz zarządzania polityką wodną.

Na stadionie i online

Kongres odbędzie się w formule hybrydowej – stacjonarnie na Stadionie Wrocław oraz online na platformie streamingowej. Wszystkich uczestników obo-

wiązuje rejestracja na oficjalnej stronie www.watercity.com.pl. Tam również można zapoznać się z pełnym programem wydarzenia. Udział w kongresie jest bezpłatny.

Organizatorami są: Miasto Wrocław, MPWiK we Wrocławiu, Fundacja GAP w Krakowie i Convention Bureau Wrocław. Kongres oraz raporty to działania w ramach cyklu Open Eyes Economy On Tour wchodzącego w skład wydarzeń poprzedzających VI Międzynarodowy Kongres Ekonomii Wartości – Open Eyes Economy Summit, który odbędzie się 16 i 17 listopada 2021 r. w Krakowie.

Redakcja

Więcej na www.watercity.com.pl

25-26.10.2021

ECONOMY OF A WATER CITY

Kongres Miasto-Woda-Jakość życia

Stadion Wrocław | Platforma Streamingowa

open '21
eyes
economy
summit

My wrocławianie

Mistrz Max Berg Halę Stulecia zaminował amatorami

– Co się tak gapisz? – A może ja to zrobię? – państwo Paulina i Przemysław Gulusowie świetnie to pamiętają. Tymi słowami zaczęła się historia ich wspólnego życia. Była 3-majówka roku 2015, szumiało im w głowach od koncertów. To, co potem się wydarzyło między nimi, pozwoliło wygrać konkurs PamiętamTonaMAXA, zorganizowany przez Halę Stulecia w 107. rocznicę uroczystego otwarcia.

Prosto po pracy (ona jest opiekunką w żłobku, on – budowlańcem zatrudnionym w biurze projektowym) w piątek 8 października przyszli pod Halę Stulecia. Wiedzieli, że czeka ich nagroda – wejście w asyście techników ds. bezpieczeństwa na dach wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, najsłynniejszego wrocławskiego dzieła modernizmu autorstwa Maxa Berga. Ale nie spodziewali się takiego powitania.

– Tę piosenkę wybraliśmy na nasz ślub, tu pod halą. Żona wtedy wjechała czerwonym żukiem mojego brata – wyjaśnił Przemek. – No to już nas załatwiliście na samym początku – stwierdziła Paulina, śmiejąc się przez łzy wzruszenia. Zaraz jednak doszła do siebie i poszła z mężem oglądać panoramę Wrocławia.

Wideo wspomnień czar

Konkurs PamiętamTonaMAXA Hala Stulecia ogłosiła na przełomie maja i czerwca ubiegłego roku na Facebooku. Aby wziąć w nim udział, należało nagrać i przestać swoje najlepsze wspomnienie związane z arcydziełem Maxa Berga. Mogła być to anegdota zabawna, sentymentalna lub bardzo osobista – jak kto wolał. Cykl wideo wspomnień wrocławian prezentowany był w internecie przez miesiąc. Wszystko po to, by pokazać, że Hala Stulecia to nie tylko żelbetonowy cud architektoniczny, ale też miejsce spotkań: zawodowych, prywatnych, planowanych i przypadkowych.

Szampan i Perfect

Jakub Grudniewski, prezes spółki Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa, wręczył im kosz piknikowy, pełen pysznych wiktuałów i poprosił o odkorkowanie szampana. – Cieszę się, że nagrodę główną zdobyli młodzi ludzie, którzy swoją historią udowadniają, że Hala Stulecia jest nie tylko wyjątkowym obiektem architektonicznym, ale też doskonałym miejscem spotkań na całe życie – powiedział, wznosząc toast, gdy z głośników popłynęła piosenka Perfectu „Miłość rośnie w nas”. – Taki dobry, aż niemożliwe, że bezalkoholowy – zauważyła Paulina, wyraźnie wzruszona wyborem muzycznym gospodarzy.

Przemek i Paulina na dachu Hali Stulecia podziwiają panoramę Wrocławia, 8.10.2021

Taka zabawa, aż nogi bołą

Wygrało wideo wspomnienie Pauliny: ona opowiadała na filmiku, dlaczego poleca Halę Stulecia jako miejsce dobrej zabawy albo zna-

lenia swojej drugiej połówki, syn Marek spał w chuście, a mąż Przemysław filmował.

W piątek po zejściu z dachu Hali Stulecia („Ale widoki! Szkoda, że częściej nie można tam wchodzić” – usłyszeliśmy) przy kawie opowiedzieli nam dokładnie swoją historię.

Pierwszy raz spotkali się podczas 3-majówki AD 2015. W hali występował wówczas: Fisz EMADÉ, Domowe Melodie, Mela Koteluk, Curly Heads. – Ja zapamiętałem zespół Bokka, bo mi się spodobał, a wcześniej go nie znałem – opowiadał Przemek. Miał wtedy 29 lat, przyszedł z kolegami, ale w końcu został sam. Paulina, lat 21, przyjechała z Jeleniej Góry i na maraton muzyczny przyszła z koleżanką Agatą. W którejś przerwie między występami Paulina poczuła taki ból nóg, że zdjęła buty i zaczęła masować sobie łydki. Po chwili zauważyła, że ktoś się w nią wpatruje. – Co się tak gapisz? – zapytała rozdrażniona. I właśnie wtedy usłyszała: – A może ja to zrobię? – Agata uczyła się na masażystkę. Bez namysłu stwierdzi-

ła: „Dobra, najwyżej Agata powie mu, że nie umie tego robić, to się odcepi. I się zgodziłam”.

Gry planszowe i śpiew

Ale koleżanka gołym okiem zauważyła talent u nowo poznanego mężczyzny i gdy padł pomysł spotkania się całej trójki dnia następnego na kolejnych koncertach, dała pełną rekomendację.

Na 3-majówce roku 2017 Przemek oświadczył się Paulinie. Dwa lata później powiedzieli sobie „tak” na całe życie. Paulina dla męża zamiast do Warszawy przeprowadziła się do Wrocławia. – Uwielbiam moją pracę w żłobku, bo polega na pomaganiu maluchom w przezwyciężaniu ich problemów, ale jest wyczerpująca – uśmiecha się. Dlatego na wy-ciszenie często słucha radia RMF Classic i... śpiewa. Przemek lubi gry planszowe i pisze ich recenzje. – Nie mogę się doczekać, aż zagram w Star Wars Przeznaczenie z Markiem. Za 3 miesiące nasz synek skończy już dwa lata – mówi.

Anna Aleksandrowicz

11.05.2019, Hala Stulecia. Po ślubie cywilnym w USC Państwo Gulusowie biorą ślub humanistyczny

TOMASZ HOŁOD, HALA STULECIA

ARCHIWUM PRYWATNE

Nasze osiedla

Święto dyni na Tarnogaju

Potrawy z dyni, kiermasz ciast, warsztaty ekologiczne, animacje i zabawy dla dzieci – takie atrakcje będą czekać 17 października (niedziela) podczas Święta dyni. Wydarzenie odbędzie się na podwórku przy ul. Nyskiej 61, naprzeciwko Szkoły Podstawowej nr 9. Dorosli będą mogli wziąć udział w warsztatach kulinarnych oraz dekoracyjnych. Na miejscu, oprócz uśmiechu, można też przynieść niepotrzebne elektroodpady. Święto dyni potrwa w godz. 14-17. Wstęp wolny.

Zostań królem na Pchlim Targu

Możesz przyjść i na stoisku sąsiada upolować coś cennego za grosze albo rozłożyć swoje stoisko i zostać królem bądź królową sprzedaży. Na 17 października zaplanowano ostatni w tym roku pchli targ na Szczepinie (skwer św. Damiana de Veustera). Wydarzenie rozpocznie się o godz. 11 i potrwa do godz. 15. Organizatorzy przygotowują też warsztaty dla dzieci. Udział jest bezpłatny.

Naucz się haftowania

Nieważne, czy masz problemy z nawleczeniem igły, czy zjadłaś zęby na gobelinach, makramach i hafcie richelieu. Warsztaty hafciarskie skierowane są do każdej osoby, która chce miło spędzić czas nad motylem wyciągniętym z rodzinnej kolekcji wzorów hafciarskich. Mogą w nich wziąć udział zarówno amatorzy, jak i profesjonalści. Spotkanie odbędzie się 18 października (poniedziałek) w godz. 17-19 w Brochowskim Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Koreańskiej 1A. Zajęcia poprowadzi Olga Budzan, która ukończyła m.in. studia projektowania tkanin na Gerrit Rietveld Academie w Amsterdamie. Obowiązują zapisy poprzez formularz: l.wroclaw.pl/brochow-hatfuje. Wstęp jest bezpłatny.

CAŁY WROCŁAW

Wrocławskie osiedla na pocztówkach

Każde z 48 wrocławskich osiedli ma swoją niepowtarzalną historię, architekturę i krajobraz. Każde ma też swoje lokalne symbole. Teraz możesz je poznać, dzięki wystawie grafik, która stanęła w samym sercu miasta.

Osiedlowe kartki, w formie plakatów, można oglądać na Rynku, w pobliżu pomnika Aleksandra Fredy, do końca października. Wystawa powstała z okazji jubileuszu 30-lecia samorządów osiedli Wrocławia, a także tegorocznych wyborów do rad osiedli, które odbędą się 17 października.

Poznaj osiedla

– Grafiki, do stworzenia których zaprosiliśmy wrocławskich artystów, prezentują niecodzienne spojrzenie na wrocławskie osiedla, ich symbole, charakterystykę, miejsca szczególne – wyjaśnia Dorota Feliks, dyrektorka

Wystawę osiedlowych grafik można zobaczyć do końca października w pobliżu pomnika Fredry

Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego, który jest autorem pomysłu. – Wierzymy, że mieszkańcy dowiedzą się czegoś więcej nie tylko o swoim osiedlu, ale też o sąsiednich, a może nawet bardzo oddalonych. Forma pocztówek zachęca do przesyłania pozdrowień, za którymi, prócz serdecznych słów, kryje się zachęta do uczest-

nictwa w życiu publicznym poprzez udział w wyborach do rad osiedli – dodaje Dorota Feliks.

Bezpłatne pocztówki

Autorzy grafik przedstawiając wizerunki osiedli, chcieli też zachęcić mieszkańców do zastanowienia się, czym jest dla nich miejsce,

w którym żyją, oraz co sprawia, że czują wyjątkowość swojego osiedla. Grafiki w formie kartek pocztowych można za darmo otrzymać w Miejskich Bibliotekach Publicznych, Centrach Aktywności Lokalnych czy w Centrum Dialogu w Przejściu Świdnickim.

Redakcja

NADODRZE

Kolorowe podwórko wciąż się zmienia

Ruszył drugi etap remontu podwórka przy ul. Roosevelta na wrocławskim Nadodrze. Fragment wnętrza został zagospodarowany w ubiegłym roku, teraz nadszedł czas na pozostałą jego część: od Roosevelta nr 4 do 10 i od nr 20 do 26.

Kolorowe podwórko przyciąga wzrok przechodniów za sprawą oryginalnych malowideł, rzeźb i płaskorzeźb, które zdobią ściany kamienic przy ul. Roosevelta. Ten niezwykle streetart przedstawia motywy mityczne i botaniczne. Teraz, dzięki inwestycji Zarządu Zasobów Komunalnych, na podwórku będzie bezpieczniej, a teren urozmaicią nowe nasadzenia: krzewy, pnącza i trawniki.

Co zyskają mieszkańcy?

– Na początku rozpoczną się prace, których nie widać, a są niezbędne, czyli odwodnienie deszczowo-kanalizacyjne. Następnie sprawy istotne dla sprawnego poruszania się po podwórku: nowa nawierzchnia, chodnik, miejsce manewrowe. Pojawi się też ozna-

kowanie drogowe – wylicza Aleksandra Lipertowska z ZZK.

Zaś poprawę bezpieczeństwa zapewni nowe oświetlenie. Zamontowane zostaną też stojaki rowerowe i kosze na śmieci.

Ostatni etap remontu

Przypomnijmy, że pierwszy etap inwestycji zakończył się pod koniec 2020 r. Wtedy remont przeszła część podwórka przy ul. Roosevelta 12-18. Teraz gruntowny lifting czeka resztę wnętrza: od Roosevelta 4-10 i 20-26. Prace to koszt blisko 810 tys. zł. W pełni odremontowanym podwórkiem mieszkańcy będą mogli cieszyć się w połowie przyszłego roku.

Po remoncie podwórko zyska m.in. nową nawierzchnię i chodnik

Paulina Czarnota

Dla mieszkańca

Gdzie szukać pomocy w kryzysie bezdomności?

Jesień i zima to czas szczególnie trudny dla osób dotkniętych kryzysem bezdomności. We Wrocławiu działa kilkadziesiąt placówek pomocowych. Nie bądź obojętny na ich los – podpowiedz, gdzie mogą szukać pomocy.

Osoby w kryzysie bezdomności mogą otrzymać pomoc w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej (MOPS) oraz w placówkach pomocowych dofinansowanych przez miasto, a prowadzonych przez różne organizacje.

Mieszkania treningowe

MOPS prowadzi lub jest partnerem projektów dofinansowanych z funduszy unijnych, których celem jest wspieranie osób w kryzysie bezdomności, w trudnej sytuacji, zagrożonych wykluczeniem lub ubogich. Projekty te mają umożliwić potrzebującym zamieszkanie we własnym domu. Uczestnicy uczą się nawiązywać i podtrzymywać relacje, planować czas wolny, zarządzać gospodarstwem domowym, korzystając z mieszkań treningowych. Uczą się także systematycznej pracy, radzenia sobie ze stresem i utrwalają w sobie poczucie odpowiedzialności za własne życie. Wartość tych projektów to niemal 11 mln zł. Szczegóły na www.mops.wroclaw.pl.

Pracownicy socjalni

W MOPS funkcjonuje też Zespół ds. Osób Bezdomnych i Uchodźców. Można tutaj dostać zasiłek, ubezpieczenie zdrowotne czy skierowanie do placówek pomocowych. Ponadto jego pracownicy prowadzą pracę w terenie, odwiedzając miejsca najczęściej zasiedlane przez osoby w kryzysie bezdomności. Zespół mieści się przy ul. Zachodniej 3, pok. 1-8, tel. 71 78 23 584.

Funkcjonuje tu też bezpłatna infolinia dla osób w kryzysie bezdomności: **0 800 292 137**.

Streetbus

Streetbus po raz pierwszy w tym sezonie jesienno-zimowym wyjechał na ulice we wtorek, 5 października. Prowadzi go Fundacja Homo Sacer, która ma także zapewnić wsparcie streetworkerów, osobom, które z różnych przyczyn nie decydują się na pobyt w jednej z prowadzonych we Wrocławiu placówek pomocowych. Partnerami przedsięwzięcia są Miasto Wrocław, MPK Wrocław i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Autobus będzie jeździł po Wrocławiu codziennie w godz. 20-24 aż do końca kwietnia 2022 r. Trasę rozpoczyna codziennie przy ul. Sieradzkiej, jedzie przez przystanek „Bzowa” w pobliżu Centrum Historii Zajezdnia i „Katedra” przy ul. Wyszyńskiego. Dodatkowe przystanki „na życzenie” są na al. Hallera, pod FAT, na pl. Orłąt Lwowskich, pod Galerią Dominikańską i przy ul. Pułaskiego (przystanek „Kościuszki”). Można do niego wsiąść, zagrzać się, skorzystać z ciepłego posiłku lub dojechać do placówki pomocowej.

Autobus jeżdżący nocą po Wrocławiu (trasa i godziny odjazdu poniżej) to ogrzewalnia i jadłodajnia

wej. A tych mamy w mieście kilkadziesiąt.

Jeśli potrzebujesz pomocy, zobacz, gdzie się zgłosić.

Schroniska i noclegownie

- Schronisko Dom Socjalny dla mężczyzn, ul. Obornicka 58A, tel. 71 329 08 06

- Noclegownia dla bezdomnych mężczyzn, ul. Małachowskiego 15, tel. 71 717 34 25
- Schronisko dla osób bezdomnych, ul. Pieszycka 32, tel. 71 392 59 12
- Schronisko dla osób bezdomnych Dom Ciepła, ul. Reymonta 8, tel. 71 329 10 39
- Schronisko dla osób bezdomnych, ul. Jedności Narodowej 187a, tel. 71 342 00 68

Jadłodajnie

- Caritas Archidiecezji Wrocławskiej, ul. Słowiańska 17, tel. 71 372 19 86
- Jadłodajnia przy Klasztorze Franciszkanów, al. Kasprowicza 26, tel. 71 327 35 93
- Parafia św. Elżbiety, ul. Grabiszyńska 103, tel. 71 783 37 91
- Fundacja Sancta Familia, ul. Monte Cassino 64, tel. 71 348 32 30

Wydawanie odzieży

- Polski Czerwony Krzyż, ul. Bujwida 34, tel. 71 328 02 54
- Polski Komitet Pomocy Społecznej, ul. Dubois 11/13, tel. 71 328 70 73

Łaźnie

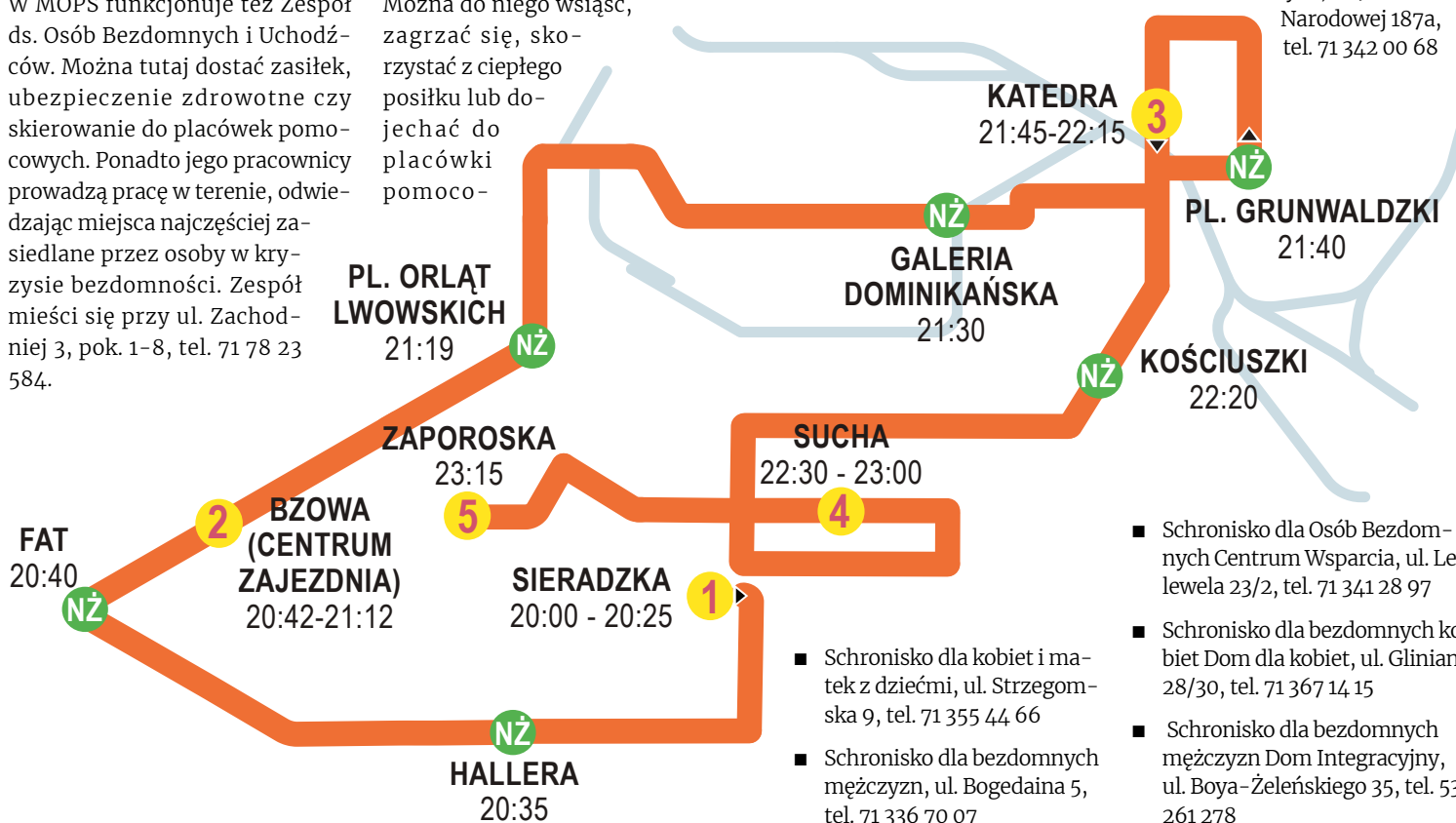
- ul. Katedralna 7, tel. 71 327 13 16 (pon., śr., pt. w godz. 6-14)
- ul. Małachowskiego 13, tel. 71 717 34 25

Ogrzewalnia

- ul. Gajowicka 62 tel. 530-712-650 (całodobowa)

Rocznie na wszystkie działania pomocowe miasto przeznaczają około 7 mln zł.

Agata Zięba

- Schronisko dla kobiet i matek z dziećmi, ul. Strzegomska 9, tel. 71 355 44 66
- Schronisko dla bezdomnych mężczyzn, ul. Bogedaina 5, tel. 71 336 70 07

- Schronisko dla Osób Bezdomnych Centrum Wsparcia, ul. Lelewela 23/2, tel. 71 341 28 97
- Schronisko dla bezdomnych kobiet Dom dla kobiet, ul. Gliniana 28/30, tel. 71 367 14 15
- Schronisko dla bezdomnych mężczyzn Dom Integracyjny, ul. Boya-Żeleńskiego 35, tel. 531 261 278

Wrocławskie pokolenia

Gdy kot to tot, a szafa to siafa, zajrzyj do logopedy

Przedszkolne śmieszne powiedzonka naszego malucha pamiętamy i powtarzamy przez długi czas. Warto jednak zwrócić uwagę na to, czy te słowne lapsusy nie wynikają u niego z wady wymowy. Jak? W przedszkolu, z pomocą nauczyciela i Miejskiego Programu Profilaktyki Logopedycznej.

We Wrocławiu we wszystkich przedszkolach w październiku logopedzi przeprowadzają u 3-latków diagnozę rozwoju mowy. Jeśli stwierdzą u twojego dziecka jakąś nieprawidłowość, zapytaj, czy w przedszkolu zostanie objęte terapią logopedyczną. Zostanie, jeśli będzie tego potrzebowało, a placówka znajduje się w Miejskim Programie Profilaktyki Logopedycznej. Należy do niego 16 przedszkoli i trzy szkoły podstawowe.

Jak przystąpić do MPPL

Placówka, która chce przystąpić do MPPL, musi pomyślnie przejść akredytację i uzyskać certyfikat, podpisany przez dyrektora Departamentu Edukacji Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz przejść co 2, 3 lata monitoring poakredytacyjny. W okresie do akredytacji, jak i po niej uzyskuje pomoc koordynatora MPPL, uczestniczy w szkoleniach, spotkaniach grup zadaniowych, konsultacjach indywidualnych i zespołowych.

– Na poprawną wymowę wpływ ma nie tylko właściwa artykulacja, ale też wady zgryzu, słuchu, a nawet sposób jedzenia – wyjaśnia Magdalena Paszkiewicz, wicedyrektor Poradni Psycholo-

Do najczęstszych wad wymowy u małych dzieci należy seplenienie: „sz” brzmi jak „s” lub „ś”

giczno-Pedagogicznej nr 4 przy ul. Jemiołowej we Wrocławiu, koordynator MPPL.

Program od 19 lat

MPPL, wdrażany od 2002 r. w przedszkolach i szkołach pod-

stawowych w kl. I-III we Wrocławiu, polega na stałej współpracy nauczyciela, logopedy i innych specjalistów z rodzicami. Nauczyciel obserwuje zachowania dzieci w grupie i wypełnia specjalne karty, wszystkie dzieci diagnozuje potem logopeda.

Przesiewowo mają sprawdzane też zgryz i słuch. Na tej podstawie ustala się program na dany rok dla poszczególnych grup czy klas.

Jeśli dziecko potrzebuje dodatkowej pracy, rodzice otrzymują zalecenia i ćwiczenia do domu.

Praca i zabawa

W roku szkolnym 2020/21 MPPL był realizowany w 16 przedszkolach i trzech podstawówkach. Przebadano 1505 dzieci. Aktualnie w programie jest 3262 dzieci i część kontynuuje terapię.

Z powodu pandemii dzieci pracowały w ub. roku szkolnym ze specjalistami zdalnie i hybrydowo. Sprawdzano ich postępy i, jeśli była taka potrzeba, kierowano na kolejne zajęcia. Program to nie tylko żmudna praca, ale także zabawa podczas: Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego, ogólnopolskiego konkursu dla rodziców z dziećmi na najciekawszy limeryk czy Ogólnopolskiego Przeglądu Bajki Logopedycznej.

Diagnoza i co dalej?

Jeśli po październikowej diagnozie rozwoju mowy we wrocławskich przedszkolach u 3-latków okaże się, że dziecko wymaga terapii logopedycznej, a przedszkole nie znajduje się w MPPL, zapytajmy, do której poradni psychologiczno-pedagogicznej możemy zwrócić się o pomoc w tym zakresie.

Agata Zięba, Anna Aleksandrowicz

Czysta, tania i zdrowa: seniorze, pij kranówkę

Wrocławska kranówka jest doskonale zbadana i zdecydowanie tańsza niż woda butelkowana – jej litr kosztuje mniej niż 1 grosz. Zawiera wapń, magnez i cynk w formie zjonizowanej, czyli najlepiej przyswajanej przez nasz organizm. Dodatkowo, pijąc ją, ograniczamy zużycie plastiku. Same plusy.

Wodę z kranu zawsze można zabrać ze sobą w poręcznej butelce

Produkowana przez wrocławskie MPWiK woda odpowiada najbardziej rygorystycznym polskim i europejskim normom dotyczącym jakości. Zawiera składniki niezbędne dla zdrowia, takie jak: wapń, magnez czy sód. Pijąc wodę z własnego kranu, ograniczasz też zużycie plastiku. Jak widać, wybór kranówki to same korzyści – dla zdrowia, budżetu i planety.

Filtrowana, ozonowana i dezynfekowana

Woda dostarczana wrocławianom ujmowana jest z rzeki Oławy, zasilanej wodą z rzeki Nysy Kłodzkiej. Uzdatniana jest w zakładach: Mokry Dwór (z ujęcia) i Na Grobli

(po wstępnym oczyszczeniu na terenach wodonośnych). Oczyszczana jest przez nowoczesne filtry piaskowe i węglowe oraz poddawana ozonowaniu i dezynfekcji. Następnie przez sieć wodociągową trafia do mieszkań. Filtr węglowy użyty na końcowym etapie produkcji powoduje, że nie ma potrzeby filtrowania wody w domu.

Nalej z kranu wprost do szklanki

Wystarczy nalać do szklanki i pić. Bez obaw – w ciągu roku laboratorium MPWiK pobiera ponad 10 tys. próbek do badań i wykonuje blisko 100 tys. analiz. Nie trzeba jej nawet przegotowywać, bo gotowanie po-

zbawia ją cennych składników mineralnych. Woda nie jest fluoryzowana, a dawka chloru 0,3 g/m³ jest praktycznie niewyczuwalna.

Prawidłowe nawadnianie organizmu jest podstawą zdrowia, a woda z kranu dostarcza nam składniki mineralne w formie zjonizowanej, czyli najlepiej przyswajanej przez organizm. O tym, jak jest produkowana, ile oszczędzamy, pijąc wodę z kranu i na wiele innych pytań znajdziesz odpowiedź w specjalnym serwisie.

Agata Zięba

Więcej www.pijkranowke.pl

Made in Wrocław

Made in Wrocław: poznaj tajniki sztucznej inteligencji

Już 20 października odbędzie się Made in Wrocław, czyli święto wrocławskiego biznesu, innowacji i kreatywności. W tym roku wydarzenie poświęcone będzie coraz bardziej obecnej w naszym życiu sztucznej inteligencji. To też świetna okazja do poznania wynalazców, którzy rozwijają nowoczesne technologie właśnie we Wrocławiu. Udział w konferencji jest bezpłatny, wymagana jest jednak rejestracja.

Tym razem Made in Wrocław odbędzie się pod hasłem Driven by intelligence. W konferencji można wziąć udział zarówno stacjonarnie, jak i zdalnie – przez internet.

Sztuczna inteligencja

O cyfryzacji czy digitalizacji sły- szał już chyba każdy z nas. To procesy, które sprawiają, że to, co cyfrowe jest powszechnie obecne w niemal każdym aspekcie naszego życia, nie tylko zawodowego. Niezwykle wiąże się z nimi sztuczna inteligencja (ang. artificial intelligence, AI), która dla biznesu jest niezwykłą szansą na dynamiczny rozwój, co wyraźnie widać wśród wrocławskich firm stawiających na innowacje.

– Działające w naszym mieście uczelnie wyższe, ośrodki badawczo-rozwojowe, instytucje otoczenia biznesu oraz przedsiębiorstwa realizujące nowatorskie projekty, wspólnie sprawiają, że Wrocław to świetne miejsce do rozwoju innowacji. Obecnie nierozzerwalnie związana jest z nimi sztuczna inte-

Wrocław to znaczący ośrodek na mapie rozwoju polskiej sztucznej inteligencji

gorocznej konferencji biznesowej Made in Wrocław innowatorzy, liderzy biznesu i naukowcy będą rozmawiać o rosnącym zastosowaniu sztucznej inteligencji

Konferencję Made in Wrocław poprowadzi dziennikarz Jarosław Kuźniar. W jej trakcie odbędą się cztery panele dyskusyjne poświęcone: roli lidera i zarządzaniu w dobie sztucznej inteligencji, branży e-commerce będącej siłą współczesnych zakupów, rozwojowi sektora MedTech napędzanego przez AI oraz Smart City, czyli sztucznej inteligencji w mieście.

To oni tworzą innowacyjny Wrocław

Na Made in Wrocław 2021 nie zabraknie możliwości sprawdzenia, co słycać m.in. we wrocławskich startupach i dowiedzenia się, nad czym pracują działające we Wrocławiu międzynarodowe firmy, rozwijające różnorodne innowacje.

Pomiędzy panelami dyskusyjnymi w specjalnie przygotowanym Studiu Made in Wrocław przekonamy się np. na czym polega biometryczna rewolucja rodem z Wrocławia, poznamy mobilną grę o ratowaniu gatunków i ekologicznych wyborach konsumenckich, a także oglądając specjalistyczny teleskop, dowiemy się, jak sztuczna inteligencja wspiera obserwację Ziemi. Będzie to też szansa na poznanie oferty działających we Wrocławiu uczelni wyższych.

Coś dla siebie znajdą w tej części wydarzenia osoby związane z przemysłem 4.0, który był tematem przewodnim poprzedniej edycji Made in Wrocław – pokazane zostaną najnowsze rozwiązania z zakresu automatyki przemysłowej i systemów wizyjnych. Ciekawym punktem programu będzie też prezentacja symulatora łączącego medycynę z wirtualną rzeczywistością, który wspiera naukę wykonywania zabiegów chirurgicznych.

Warto podkreślić, że Made in Wrocław będzie też świetną okazją do networkingu, nawiązywania nowych kontaktów biznesowych i integracji wrocławskiego ekosystemu startupowego. W wydarzeniu będą mogli wziąć udział uczestnicy Wolves Summit, czyli spotkania dla globalnej społeczności technologicznej, które odbędzie się we Wrocławiu w dniach 19-21 października 2021 roku.

Zarejestruj się bezpłatnie

Made in Wrocław 2021 ma formułę hybrydową. Konferencja stacjonarnie odbędzie się we Wrocławskim Centrum Kongresowym przy Hali Stulecia, jednak można wziąć w niej udział z dowolnego miejsca, bo wydarzenie będzie transmitowane online. Na konferencję w wersji online można już dziś zapisać się na www.made-in-wroclaw.pl. Osoby, które to zrobią, będą miały szansę uzyskać przed konferencją wejściówkę na stacjonarne wydarzenie.

Organizatorami wydarzenia są miasto Wrocław i Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej.

Redakcja

Więcej informacji: www.made-in-wroclaw.pl

ligencja, o której będziemy rozmawiać na Made in Wrocław 2021. To ważny temat, bo rozwój innowacji i biznesu w naszym mieście oznacza lepszą jakość życia jego mieszkańców – zaznacza Jacek Sutryk, prezydent Wrocławia.

Driven by intelligence

Rozwój i coraz powszechniejsze zastosowanie sztucznej inteligencji sprawiają, że jest ona tematem coraz większej liczby eksperckich dyskusji. Podczas te-

i korzyściach z niej płynących. – Wyraźnie widzimy, że sztuczna inteligencja to jeden z kluczowych obszarów dla rozwoju firm z Wrocławia i regionu. Niedawno wydaliśmy raport „Sektor AI w aglomeracji wrocławskiej w roku 2021”, który pokazał, że to właśnie AI określa szanse i wyzwania dla biznesu na najbliższe lata. Będziemy o nich dyskutować w trakcie październikowej konferencji – opowiada Magdalena Okulowska, prezes Zarządu Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej.

W konferencji w roli panelistów wezmą udział eksperci z firm, takich jak: Collins Areospace Wrocław, Amazon, e-obuwie.pl, NeuroSYS, CancerCenter.ai, Spyrosoft, Randstad, Share.P, CBRE, Pneumat, Unity Group, 3M, ASTEK Polska i MST Automation oraz instytucji i uczelni wyższych, wśród których można wymienić Politechnikę Wrocławską, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu, Klaster ITCorner oraz EIT Urban Mobility Innvation Hub East.

MADE IN WROCLAW 2021

by AR AW Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej

Wrocław miasto spłakał

Driven by Intelligence

Konferencja offline/online

ZAREJESTRUJ SIĘ

ŻARÓW

Na rowerze zwiedzaj miejsca świętości okolicy

Rowerowa wycieczka po niewielkiej gminie Żarów to dobry pomysł na jesienny weekend. W perspektywie malownicza trasa między wioskami, a w każdej jak nie zabytkowy kościółek, to ruiny pałacu, dwustuletni park, wiekowy młyn albo średniowieczna studnia.

Pierwsze wzmianki o Żarowie pochodzą z dokumentów z 1308 r. Dotyczą sporu między proboszczem z Wierzbnej a kanonikiem wrocławskim. Wyliczone są w nich miejscowości (w tym Żarów), z których proboszcz pobierał dziesięcinę. Przez wieki miejscowość wielokrotnie zmieniała właścicieli. Okresem przełomowym w jej historii był wiek XIX i rozwój przemysłu. W Żarowie powstały zakłady chemiczne i huta. Dzisiaj w miasteczku działają zakłady firm Eletrolux i Bridgestone.

Śladem dawnej świetności jest pałac wybudowany w latach 60. XIX wieku przez przedsiębiorcę Karla von Kulmiza. Okazała rezydencja nawiązywała stylem do angielskich zamków. Do oryginalnej budowli przylega kilkukhektarowy park, w którym doliczono się 51 gatunków drzew i krzewów, wiele z nich to rzadkie okazy egzotyczne.

Pałacyk cystersów w Wierzbnej

Kroniki wymieniają nazwiska najznamienitszych śląskich rodów, które wokół Żarowa miały swoje posiadłości: von Kramst, Korn, von Spaetgen, von Matuschka. Nie rozczarują się ci, którzy przyjadą obejrzeć pałace w Mrowinach, Pyszczynie, Marcinowiczkach, Łażanach i jeszcze kilku wioskach w pobliżu Żarowa.

Właścicielami Wierzbnej przez kilka wieków byli cystersi. W wiosce swoją letnią rezydencję miał opat klasztoru w Krzeszowie.

Kościół św. Józefa w Pożarzysku został wzniesiony jeszcze w średniowieczu

pewniała bieżącą wodę w zabudowaniach cysterskich.

Wiekowy młyn i jeszcze starsza studnia

Nadzwyczajnej urody Aleja Dębowa prowadzi z Żarowa do Łażan. Nazwa znajomo zabrzmiała badaczom zabytków techniki. W 1796 r. powstał tam pierwszy w Europie most żelazny. Inicjatorem jego budowy był hrabia von Burghauss, a autorem projektu Anglik John Baildon. Przeprawa miała 12,5 metra długości i 5,7 metra szerokości oraz 6 ton nośności. Z okazji jego otwarcia wybito pamiątkowe medale. Konstrukcja nie zachowała się do naszych czasów – została zniszczona przez niemieckich

żołnierzy w 1945 roku. Zobaczyć ją można tylko na ilustracjach z epoki, ale Łażany na dobre zaistniały w historii.

#odwiedź

DOLNY ŚLĄSK

Więcej szczęścia do wyroków historii miał młyn w Siedlimowicach, którego powstanie datuje się na lata 1486 – 1488. W XIX w. w tym samym miejscu stanął młyn parowo-wodny, a w drugiej połowie XX w. zrezygnowano z napędu wodnego na rzecz elektryczności. W budynku zachowało się wiele zabytkowych urządzeń, część z nich nadal jest wykorzystywana do produkcji mąki.

Na wyjątkowe obiekty trafimy również we wsi Pożarzysko. Pierwszy to średniowieczny kościół z przełomu XII i XIII wieku, najprawdopodobniej najstarszy w okolicy. Do jego budowy wyko-

zystano granit łamany, a detale powstały z piaskowca. Oryginalną konstrukcję ma zabytkowa studnia, której zabudowa przypomina kaplicę. Tak zwana „dworska studnia” miała pierwotnie aż 31 metrów głębokości.

Wokół Żarowa jest wiele dawnych wyrobisk po kopalniach granitu, żwiru, kaolinu. Część z nich ma dzisiaj nowe funkcje. Na przykład, w miejsce po kopalni „Andrzej” powstał niewielki zalew z plażą i pomostami. Nawet jeśli jesienne chłody nie pozwolą zażyć kąpieli, chwila odpoczynku nad wodą, zawsze pozytywnie nastraja.

Jak dojadę?

Z Wrocławia do Żarowa jest 58 km. Samochodem dojedziemy trasą A4 do węzła Kostomłoty, stamtąd wskakując na krajową Piątkę. Podróż potrwa około godziny. Jeszcze szybciej dojedziemy na miejsce koleją. Odcinek Wrocław – Żarów (44 km) pociąg pokonuje ok. 35-40 minut.

W skład zespołu pocysterskiego w Wierzbnej wchodzi kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP oraz pałac opata. Wybudowany z granitu kościół pochodzi z początku XIII w., rezydencja jest znacznie młodsza. Stanęła w miejscu dawnej wieży mieszkalnej w drugiej połowie XV stulecia, a dwieście lat później rozbudowana o dwa skrzydła. Zrujnowany obiekt od prawie 20 lat remontuje Fundacja Chudów. W Wierzbnej obejrzeć można także pozostałości dawnego folwarku, kilka krzyży pokutnych oraz pozostałości wieży ciśnieniowej z XVII w., która za-

W skład zespołu pocysterskiego w Wierzbnej wchodzi kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP oraz pałac opata. Wybudowany z granitu kościół pochodzi z początku XIII w., rezydencja jest znacznie młodsza. Stanęła w miejscu dawnej wieży mieszkalnej w drugiej połowie XV stulecia, a dwieście lat później rozbudowana o dwa skrzydła. Zrujnowany obiekt od prawie 20 lat remontuje Fundacja Chudów. W Wierzbnej obejrzeć można także pozostałości dawnego folwarku, kilka krzyży pokutnych oraz pozostałości wieży ciśnieniowej z XVII w., która za-

Leszek Michalak, burmistrz Żarowa

Żarów to urokliwe, magiczne, kilkutyśne miasteczko. Zarówno w mieście, jak i w jego okolicy jest sporo unikatowych zabytków. Gmina Żarów to także miejsce wielu interesujących wydarzeń kulturalnych. Dla lubiących aktywnie spędzać czas mamy również ciekawe propozycje.

Zapraszam do gminy Żarów – znajdziecie tu liczne atrakcje turystyczne oraz życzliwych i otwartych ludzi.

Kultura

Śladami Tadeusza Różewicza po Wrocławiu

„W drodze. Wrocław śladami Tadeusza Różewicza” – to tytuł przewodnika literackiego, w którym śladami poety oprowadza nas po mieście profesor Wojciech Browarny z Uniwersytetu Wrocławskiego. Autor w każdym z rozdziałów opisał osobny temat: miejsca, osoby, korespondencje, adresy poety. Łącznie poznamy kilkadziesiąt miejsc bliskich Tadeuszowi Różewiczowi. Przewodnik ukaże się jeszcze w tym roku, w grudniu, nakładem Wydawnictwa Warstwy.

Miejsca zamieszkania

■ Ulica Gliniana 53

W 1968 roku Różewicz wraz z żoną i dwoma synami przeprowadzili się do Wrocławia z Gliwic. Rodzina zamieszkała przy ul. Glinianej.

■ Ulica Januszowicka 13

To drugi adres wrocławski poety, od połowy lat 70. Mieszkanie przez prawie trzy dekady było miejscem, gdzie Różewicza odwiedzali bliscy, rodzina, kuzyni, ale też współpracownicy z całego Wrocławia. Zaś uczniowie dzwoniли, by zapytać, o co chodzi w jego wierszach.

Państwo Różewiczowie zamieszkali na tzw. drugim wysokim piętrze, ale z biegiem lat coraz trudniej im było wchodzić na tę wysokość i zarówno w listach, jak i wypowiedziach okolicznościowych poeta dawał do zrozumienia, że przeprowadziłby się niżej. Rada Miejska przychyliła się do tej sugestii i przeniósł się na Biskupin.

■ Śmietnik przy Januszowickiej

Miejskie śmietniki towarzyszyły Różewiczowi od zawsze, przy tym na ul. Januszowickiej poetę fotografował Adam Hawalej. Śmietnik to nie tylko punkt biograficzny Różewicza, ale też metafora świata i jego twórczości. Śmietnikiem nazywał współczesną rzeczywistość, a także swój warsztat poetycki.

■ Ulica Promień 16

Ostatni adres poety, na Biskupinie.

Miejsca spacerowe

■ Park Południowy

Tutaj przychodził między godz. 6 a 9, zanim pojawiały się wycieczki szkolne albo przedszkolaki. Spacerował z prof. Januszem Deglerem i jego psem Bungusiem. Musieli poruszać się zawsze zgodnie z ruchem wskazówek zegara, w przeciwnym razie Bungus się boczył. Rozmawiali o Witkacym, żonach twórców, o partyzantskich czasach poety. Kiedy okrążali staw i mijali mostek, często siadali na ławeczce. Ważny był widok na wysepkę. Różewicz mówił, że chciałby tu, jak Robinson Crusoe, zamieszkać w samotności i słuchać śpiewu ptaków.

Prof. Wojciech Browarny przy pomniku na Jatkach powtarza legendarną pozę Różewicza

Zdarzało się, że na sąsiedniej ławce spał Pan z długą siwą brodą. Różewicz i Degler rozmawiali o filozofii, a poeta wspominał Romana Ingardena, swojego profesora z czasów krakowskich studiów, a wtedy śpiący Pan obudził się i dorzucił: „Ale to był przecież Husserlista!”. Różewiczowi tak się to spodobało, że napisał wiersz

„Widziałem Go” i w wierszu ten bezdomny człowiek z długą brodą był identyfikowany z Mesjaszem, bo właśnie taki był sposób widzenia chrześcijaństwa przez poetę. Jako opowieści o zwykłym, prostym człowieku.

Różewicz nie lubił pomnikomanii. Kiedy we Wrocławiu, jeszcze za

życia poety, proponowano mu jakąś formę upamiętnienia, prosił, żeby nie stawiać mu pamiątkowej ławeczki, bo podkreślał, że zawsze pilnuje, kto się do niego przysiadła.

■ Pomnik „Ku czci Zwierząt Rzeźnych” na Jatkach

Zdjęcie Tadeusza Różewicza przy tym pomniku otwiera ciekawy

wątek w jego twórczości – empatii i zainteresowania zwierzętami. Wnuczka poety mówiła, że dla ludzi nigdy się nie cesał, ale kiedy wychodził do zoo, by stanąć obok klatki z tygrysem, przeczesywał włosy. Interesował się także zwierzętami, które biegały po ulicy, bezdomnymi pieskami, jakie towarzyszyły mu podczas spacerów – kilka opisał w wierszach. Poświęcił też tekst poetycki świniom, które stały się dawcami serc dla człowieka. I ten wiersz kończył się pytaniem, kiedy dojrzejemy do tego, żeby się odwdziżyć zwierzętom?

■ Pomnik Dietricha Bonhoeffera obok kościoła św. Elżbiety

Protestancki pastor i teolog pochodzący z Wrocławia to postać bardzo ważna dla myśli i twórczości Tadeusza Różewicza. Jego osobie poświęcił poemat „Nauka chodzenia”, w którym przyrównał Bonhoeffera, świadka zagłady podczas II wojny światowej, zamordowanego przez nazistów, do swojego brata Janusza, żołnierza AK, zamordowanego przez Gestapo.

■ Domek Miedziorytnika

Różewicz po raz pierwszy odwiedził grafika i rzeźbiarza Eugeniusza Geta-Stankiewicza w jego pracowni przy ul. Powstańców Śląskich. Kiedy Get przeniósł się do Domku Miedziorytnika, ich spotkania przeniosły się właśnie tutaj. Razem pracowali, tworzyli różne artefakty z przedmiotów, np. szyszki albo kamień Nowosielskiego zamieniali w kamień filozoficzny.

■ Pomnik Fryderyka Schillera w parku Szczytnickim

Twórczość poety Różewicz poznał już jako młody, debiutujący autor i później wielokrotnie odwiedził ten pomnik, a słowa Schillera, o tym, że wszyscy ludzie będą braćmi, zacytował w swoim testamentie wierząc, że tak się kiedyś stanie.

Filmowy przewodnik profesora Browarnego można obejrzeć na l.wroclaw.pl/sladamir-rozewicza.

Magdalena Talik

WROCŁAW TV

Tadeusz Różewicz uwielbiał zwierzęta, także te wolno żyjące, wspominał o nich w wierszach

www.wroclaw.pl/rok-rozewicza

Kultura

Kto najlepiej nakręcił Wrocław? Oto oni!

7 października podczas uroczystej gali w kinie Nowe Horyzonty poznaliśmy laureatów konkursu „Kręci Cię Wrocław? Kręć Wrocław!”. Choć jury nie przyznało w tym roku głównych nagród, było kilka ciekawych propozycji filmowych.

Do 9. edycji konkursu, który odbył się po kilkuletniej przerwie, zgłoszono 34 filmy. Wśród nich animacje i filmy krótkometrażowe o mieście oraz produkcje poświęcone wrocławskiemu krasnalom.

Uczestnicy mieli pokazać, jak miasto ich inspiruje, czym przyciąga i co sprawia, że czują się w nim dobrze, a laureaci mogli zdobyć nagrody pieniężne oraz kursy i upominki przydatne w pracy filmowca. Były filmy pokazujące, jak we Wrocławiu przeszłość spotyka się z przyszłością i takie, które opowiadały historię adaptacji we Wrocławiu po przyjeździe na studia z obcego kraju.

Bez nagród głównych...

Wydział Promocji Miasta i Turystyki nie przyznał nagród głównych, ale wyróżnienia po 2 tys. zł: za zdjęcia (film nr 13, autor: Jakub Fuławka, współautor: Bartek Twardy oraz film nr 14, autor: Kamil Nikodem), za scenariusz (film nr 31, autor: Olena Orebir, Yeva Kravczuk). W kategorii krasnale wyróżniono film nr 29, autor: Umar Abdul Nasser, współautor: Emilia Milerczyk, a z animacji film nr 22, autor: Angelika Zajac oraz film nr 32, autor: Katarzyna Rutowska.

Alfred Wagner, zastępca dyrektora Wydziału Promocji i Turystyki, wręcza nagrodę Yevie Kravczuk

... ale z prezentami

Rozdano także nagrody rzeczowe przyznane przez partnerów konkursu: monitor, tablet graficzny i słuchawki od Studia Dash Dot Creations, płatny staż w Grupie MagicLine, karnet na wszystkie premiery Akademii Sztuk Teatralnych, zaproszenie na plan

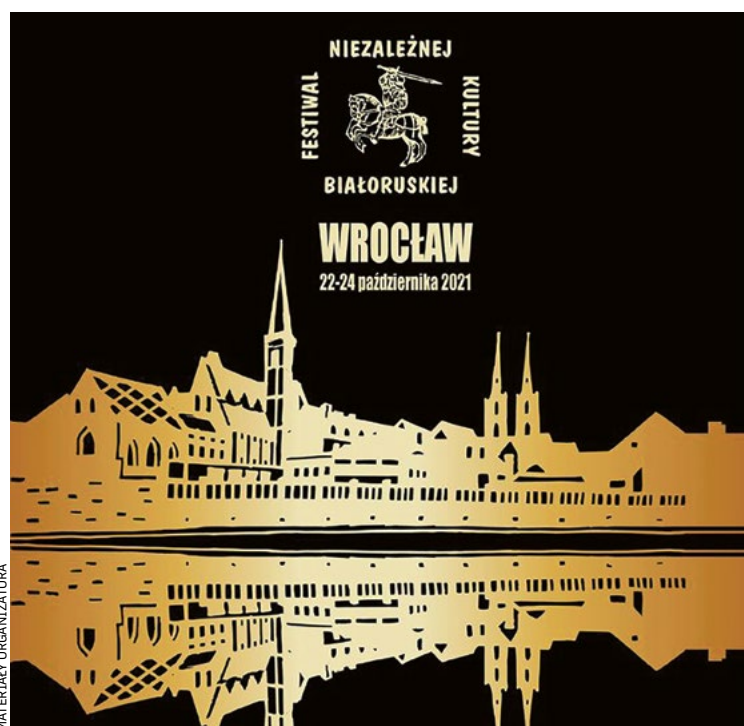
filmu kręconego przy wsparciu Dolnośląskiego Funduszu Filmowego ufundowane przez Dolnośląskie Centrum Filmowe, voucher na udział w wybranych warsztatach organizowanych przez Centrum Technologii Audiowizualnych czy 25 godzin w studiu wraz z realizatorem na postprodukcję dźwięku do filmu

krótkometrażowego od Zespołu Filmowego KINESKOP.

Pełna lista laureatów została opublikowana na l.wroclaw.pl/nagrodzeni, a wszystkie filmy konkursowe można obejrzeć na www.wroclaw.pl/krecwroclaw.

Redakcja

Festiwal Kultury Białoruskiej: 22-24.10

Festiwal, podczas którego będziemy mogli zapoznać się z kulturą i sztuką Białorusi, ma pokazać mieszkańcom Wrocławia, jak wiele nas łączy, a jak mało dzieli.

Festiwal Niezależnej Kultury Białoruskiej odbędzie się od 22 do 24 października we Wrocławiu. Wstęp na wydarzenia jest bezpłatny.

W piątek (22.10) o godz. 17 w Domku Miedziorytnika (ul. Świętego Mikołaja 1) otwarcie dwóch wystaw – „Istoty” Marii Stankiewicz oraz „Chleb nasz powszedni” Siergeja Belaoki. O godz. 18 w klubie Proza (Przejście Garncarskie 2) wieczór poezji Andreja Chadanowicza, a o 19.30 autorski spektakl Ariny Chłus w reż. Julii Siemaszki.

W sobotę (23.10) wydarzenia w Centrum Historii Zajezdnia (ul. Grabiszyńska 184). O godz. 16

otwarcie wystawy plakatów „Żywie Białoruś”, o 16.30 sztuka piaskografii, o 17 pokaz filmu „Rozkaz 00485. Szlakiem prawdy” oraz lekcja prof. Mikołaja Iwanowa, a o g. 19 pokaz nagrania spektaklu „Paulinka” grupy „Kupałaucy”. Będą także zajęcia dla dzieci (siodruk i witraż).

Ostatni dzień (24.10) to spotkanie w Starym Klasztorze. O godz. 17 czytanie performatywne sztuki Alaksieja Masko „Aisling” w reż. Julii Siemaszki, a o 19 koncert legend białoruskiego protestu: Nasty Niakrasovej oraz Zmiciera Wojciszkiwicza.

Agata Zięba

Październikowe wieczory z operą

W październikowe piątki, soboty i niedziele o g. 18 w kościele polskokatolickim pw. św. Marii Magdaleny (ul. Szewska 10) zabrzmiały Verdi, Puccini, Dvorak, Mozart i Moniuszko w wykonaniu sopranistki Moniki Piechaczek z akompaniamentem fortepianu. Koncerty odbędą się 15-17.10, 22-24.10 i 29-31.10. Bilety w cenie 50 zł (dzieci do lat 10 za darmo) do nabycia poprzez stronę: l.wroclaw.pl/bilety-maria.

Czesław Słania na 100-lecie muzeum

Z okazji 100. rocznicy urodzin Czesława Słania w Muzeum Poczty i Telekomunikacji (ul. Krasińskiego 1) zaplanowano wystawę poświęconą twórczości tego artysty. Słania jest zaliczany do najsłynniejszych rytowników znaczków pocztowych na świecie. Wykonał rytzy i projekty ponad 1000 znaczków dla 32 krajów, zaprojektował banknoty dla 9 państw. Zdobył wiele nagród, w tym za najładniejszy znaczek świata. Wystawa jest także częścią obchodów 100-lecia powstania muzeum. Z okazji jubileuszu powstał znaczek pocztowy i datownik. Otwarcie wystawy 22.10 o godz. 11. Wstęp wolny.

Premiera książki w CK Agora

Do napisania książki „Beziemienny chłopiec” zainspirowała wrocławiankę Annę Maciejowską list od pewnego chłopca oraz silna wiara, że możliwy jest świat, w którym panuje pokój. I choć każdego dnia gdzieś na świecie toczy się wojna, autorka, jak sama pisze, wierzy, że nadejdzie dzień, kiedy nikt ze sobą nie będzie walczyć. Książkę zilustrowała absolwentka projektowania graficznego na wrocławskiej ASP – Małgorzata MAUKO Korczak. Spotkanie autorskie odbędzie się 14.10 o g. 17. Po premierze książki w CK Agora (ul. Serbska 5a) odbędzie się wernisaż wystawy ilustracji, która potrwa do 8.11. Wstęp bezpłatny.

Dla obcokrajowca

Нова школа у мікрорайоні Масьліце. Так вона виглядатиме

У мікрорайоні Масьліце буде нова школа. Комплекс дошкільного та шкільного виховання, де одночасно може перебувати 800 дітей, буде побудовано на вул. Білостоцькій. Місто підписало угоду із фірмою, що виграла торги та будуватиме новий навчально-виховний заклад. Перший дзвінок повинен пролунати у 2024 року.

Два рівні вгору й один вниз

Двоповерхова будівля складатиметься з головного корпусу та двох крил, що будуть поєднані між собою коридорами. Нижче рівня землі (-1) заплановано облаштування спортивних залів, ідальні та кухні. Учні 1–3 класів вчитимуться на першому поверсі, у відокремленій частині головного корпусу. Тут буде 12 класних кімнат (у кожній може перебувати 25 учнів), туалети та зона відпочинку.

Класні кімнати для учнів 4–8 класів знаходитимуться на 2

поверсі. Тут буде 20 класних кімнат, а також спеціалізовані кабінети фізики та хімії, і кабінет образотворчого мистецтва – усі із відповідним обладнанням та додатковими приміщеннями. Будуть теж кабінети логопеда, психолога й педагога. На цьому поверсі працюватиме також медсестра.

Можна буде користуватися автостоянкою для автомобілів (зокрема підземною), місцем для паркування велосипедів, а для дошкільнят облаштують дитячий майданчик.

Місця для занять спортом та для зелених насаджень

Окрім залів для занять спортом у будинку школи, назовні створять багатофункційний спортивний майданчик. Тут буде футбольне поле, бігова доріжка довжиною 60 м, а також місце для стрибків у довжину.

У розпорядженні учнів буде також тераса – патіо, «садок запахів» на піддашші (доступний перш за все для учнів 4–8 класів), а також зелена зона відпочинку над спортивним залом.

Завдяки новій школі, у Комплексі шкільного та дошкільного виховання №12 на вул. Су-

вальській буде менше учнів, що покращить роботу установи. Освітній комплекс у мікрорайоні Масьліце буде призначений перш за все для дітей та молоді, які живуть у мікрорайоні та поблизу нього. Навчання повинно розпочатися 1 вересня 2024 року.

**LONG
LVIVE
LVIV.
СЛАВА
ЗА
БРЕСЛАВА**

SLAVS
AND TATARS

16.10.2021–30.01.2022

Wernisaż: 15.10.2021, godz. 18:30
OP ENHEIM, 1. PIĘTRO

Exhibition LONG LVIVE LVIV. СЛАВА ЗА БРЕСЛАВА

An individual exhibition of Slavs and Tatars, one of the most internationally renowned artist collectives in the world, to be shown in Wrocław for the first time.

OP ENHEIM (plac Solny 4) will present a site-specific project focusing on the historical and metaphorical context of our seat, the former Oppenheim House, as well as the multicultural character of the city of Wrocław/Breslau, in particular its difficult past connected with forced resettlements and migrations between Poland, Ukraine and Germany.

The core visual-historical context of the exhibition will be provided

by eastern carpets from the Kulczycki Family Collection, borrowed from the Tatra Museum in Zakopane, and a reference to the Department of Oriental Studies that functioned in Lviv during the Second Polish Republic, approached as a metaphor for openness, respect, and above all, understanding of cultural differences.

An integral part of the exhibition LONG LVIVE LVIV. СЛАВА ЗА БРЕСЛАВА is a public programme

of events, co-created with Slavs and Tatars. It will include a series of guided tours, panels and lectures broadening the context of the exhibition, delivered by Polish, Ukrainian and German experts in fields such as linguistics, ethnography, oriental studies and history.

Opening:

15.10.2021, 6:30 p.m.

Duration:

16.10.2021–30.01.2022

Meet the people who create innovative Wrocław!

Made in Wrocław, which is a real celebration of Wrocław's business, innovation and creativity will take place on October 20. This year it will be devoted to the artificial intelligence that is increasingly present in our lives. It will also be a great opportunity to meet innovators who develop related technologies in Wrocław!

At Made in Wrocław 2021 there will be plenty of opportunities to check what's going on in Wrocław startups and find out what international companies operating in Wrocław are working on. Between discussion panels, in a specially

prepared Studio Made in Wrocław, we will see, for example, what is the biometric revolution straight from Wrocław, we will learn from a mobile game about saving species and ecological consumer choices, as well as by

viewing a specialized telescope, we will find out how artificial intelligence supports Earth observation.

It is worth emphasizing that Made in Wrocław will also be a

great opportunity for networking, establishing new business contacts and integrating the Wrocław startup ecosystem!

Made in Wrocław starts on October 20 at 9:00 am. Participation

in the conference is free, but registration at www.made-in-wroclaw.pl is required.

More information about the conference can be found at www.made-in-wroclaw.pl

Sport

W sobotę Crystal Cup na Partynicach

68 koni, międzynarodowa stawka jeźdźców, 7 gonitw w programie dnia, a w tym danię główne: najdłuższa gonitwa przeszkodowa sezonu o puchar Crystal Cup. To wszystko już w najbliższą sobotę, 16 października, od godz. 11.30 na Wrocławskim Torze Wyścigów Konnych – Partynice.

Crystal Cup to drugi pod względem prestiżu, po Wielkiej Wrocławskiej, dzień wyścigowy sezonu 2021. W tytułowej najdłuższej gonitwie przeszkodowej pobiegnie dziewięć koni, rywalizować będą na dystansie 5500 metrów. Na trasie do pokonania jest 25 przeszkód, w tym m.in. skok trybunowy.

Wyścigi konne - prestiżowy cykl Crystal Cup

Łączna pula nagród 11. dnia wyścigowego to 332 tys. zł, z czego aż 172 tys. powędruje do zwycięzców gonitwy o puchar Crystal Cup, która rozgrywana jest na wrocławskim torze od 2017 roku.

Przed nami kolejna ważna gonitwa sezonu na wrocławskich Partynicach – Crystal Cup

– Crystal Cup European Cross Country Challenge to pucharowy cykl gonitw skakanych, organizowany przez dziesięć europejskich torów przeszkodowych, Wrocław jest jednym z nich. Gdyby użyć porównania piłkarskiego, to jesteśmy w lidze mistrzów – mówi Jerzy Sawka, dyrektor wrocławskiego toru.

Oprócz Wrocławia gonitwy o puchar Crystal Cup rozgrywane są na torach: francuskich – Pau, Fontainebleau, Lion-d'Angers, Craon,

Compiègne, belgijskim Waregem, włoskim Merano, brytyjskim Cheltenham oraz czeskich Pardubicach.

Parada, pokazy i dodatkowe atrakcje

W programie dnia, w najbliższą sobotę znalazły się również międzynarodowe gonitwy z przeszkodami na dystansie 4000 metrów, międzynarodowe gonitwy płotowe oraz dwie gonitwy na dystansach płaskich. Gonitwę o puchar Crystal Cup

poprzedzi uroczysta, konna parada, w której wezmą udział dyrektor toru – Jerzy Sawka, oddział konny straży miejskiej oraz reprezentacja Wyższej Szkoły Jazdy Konnej – Partynice. Łącznie na torze zobaczymy 20 koni. Na odwiedzających wrocławski tor na Partynicach czekać będą dodatkowe atrakcje: pokazy konne, przejażdżki na kucykach, wyścigi w goglach VR oraz konkursy z atrakcyjnymi nagrodami.

Bartosz Moch

Medaliści paraolimpijcy uhonorowani

Paraolimpijczycy z Wojewódzkiego Zrzeszenia Sportowego Niepełnosprawnych „Start” byli gośćmi prezydenta Wrocławia Jacka Sutryka, który pogratulował medalistom znakomitych występów na zakończonych we wrześniu Igrzyskach Paraolimpijskich w Tokio, jednocześnie dziękując im za godne reprezentowanie stolicy Dolnego Śląska na arenie międzynarodowej.

Na przełomie sierpnia i września byliśmy świadkami pasjonującej rywalizacji na XVI Letnich Igrzyskach Paraolimpijskich w Tokio, gdzie 89 reprezentantów Polski walczyło o medale w 12 dyscypli-

nach. Biało-czerwoni zdobyli 25 krążków: 7 złotych, 6 srebrnych i 12 brązowych.

Trzy z nich wywalczyli paraolimpijczycy z Wojewódzkiego

Zrzeszenia Sportowego Niepełnosprawnych „Start”: 47-letni Piotr Kosewicz (złoty medal w rzucie dyskiem), 43-letnia Lucyna Kornobys (srebro w pchnięciu kulą) i 24-letnia, rodowita wrocławianka, Oliwia Jabłońska (brązowy medal w pływaniu na 400 m stylem dowolnym) – to właśnie z nimi spotkał się prezydent Wrocławia.

– Jesteśmy dumni z waszych wyników na Igrzyskach Paraolimpijskich w Tokio. Swoją postawą udowodniacie, że nie ma rzeczy niemożliwych, a bariery są tylko w naszych głowach. Słowa uznania należą się także trenerom i opiekunom, którzy współtworzą te sukcesy – powiedział Jacek Sutryk.

– Dla nas to wielki zaszczyt móc uczestniczyć w spotkaniu z prezy-

dentem i odbierać podziękowania za dobrze wykonaną pracę. Lecąc do Tokio, nawet nie marzyłem o złotym medalu – bardziej celowałem w brązowy krążek. Jednak okazało się, że tego dnia to ja byłem w najlepszej dyspozycji i to na mojej szyi zawisł medal z najcenniejszego kruszcu – podsumował swój występ Piotr Kosewicz, złoty medalista, mieszkający na co dzień w Zawidowie, na Dolnym Śląsku.

Reprezentacja Polski na XVI Letnich Igrzyskach Paraolimpijskich w Tokio w klasyfikacji medalowej uplasowała się na 17. miejscu. Największą liczbą krążków mogą poszczycić się Chińczycy, którzy zdobyli 207 medali! Wrocław na arenie międzynarodowej reprezentowało łącznie 12 zawodników.

Patryk Załączny

Spotkanie paraolimpijczyków z prezydentem Jackiem Sutrykiem

Tydzień w skrócie

Andrej Urlep został nowym trenerem koszykarskiego Śląska Wrocław. Po 14 latach Słoweniec wraca do miejsca, w którym święcił największe sukcesy w karierze. Ze Śląskiem, jako trener zdobył pięć medali mistrzostw Polski, w tym aż cztery złote.

Siatkarki WKS N ŚWIT Wrocław obroniły Puchar Polski Niesłyszących kobiet. Dla wrocławianek to czwarty triumf w tych rozgrywkach w historii klubu.

Mateusz Praszeli, pomocnik Śląska Wrocław, został wybrany najlepszym młodzieżowym zawodnikiem września. Dla Praszeli to drugie takie wyróżnienie w karierze.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

PKO BP Ekstraklasa: 16.10, godz. 20.00, Stadion Wrocław, **WKS Śląsk Wrocław – Raków Częstochowa** (Canal+ Sport)

III liga mężczyzn: 16.10, godz. 15.00, Centrum Piłkarskie Kłokocyce, **Ślęza Wrocław – Foto-Higiena Gać**

koszykówka

Energia Basket Liga: 14.10, godz. 19.30, Hala Orbita, **WKS Śląsk Wrocław – King Szczecin** (EMOCJE.TV)

Eurocup: 20.10, godz. 20.00, Hala Orbita, **WKS Śląsk Wrocław – Lietkabelis**

Energia Basket Liga Kobiet: 17.10, godz. 17.00, **Energia Toruń – Ślęza Wrocław**

siatkówka

TAURON Liga Kobiet: 18.10, godz. 17.30, Hala Orbita, **#VolleyWrocław – BKS Bielsko-Biała** transmisja Polsat Sport

TAURON I. LIGA: 15.10, godz. 18.00, Hala Orbita, **Chemeko-System Gwardia Wrocław – SMS PZPS Spała**

piłka ręczna

I liga mężczyzn: 16.10, godz. 15.45, Hala Orbita, **WKS Śląsk Wrocław – Nielba Wągrowiec**

Wydarzenia

MATERIAŁY ORGANIZATORA

Niezwykła podróż przez świat zwierząt

Ludzie, rośliny, zwierzęta – okazuje się, że to wszystko możemy znaleźć... w muzyce klasycznej. Przekonać się o tym będzie można 17.10 o godz. 17 podczas koncertu w sali Radia Wrocław (al. Karkonoska 10) zatytułowanego „Animalium”. Zabrzmie wtedy muzyka Bacha, Ogińskiego, Czajkowskiego i innych wielkich kompozytorów w wykonaniu The String Trio

w składzie: Kazimierz Michalik – skrzypce, Jan Paślawski – wiolonczela, Paweł Wołkowski – kontrabas. Niezwykłe piękno otaczającej przyrody i zwierząt pokaże Alexandra Konofalskaya – jedna z 10 najlepszych na świecie artystów piaskografii. Jej tworzone na żywo obrazy z piasku będą harmonijnie przenikać się z muzyką graną w studiu. Bilety w cenie od 50 zł można kupić na l.wroclaw.pl/animalium. Uwaga! Na każdego widza spektaklu czeka prezent.

MAGIEL FILMOWY

pokaz filmu „Żeby nie było śladów” z udziałem Tomasa Ziętek

16 października | godz. 19:00 | sala Warszawa

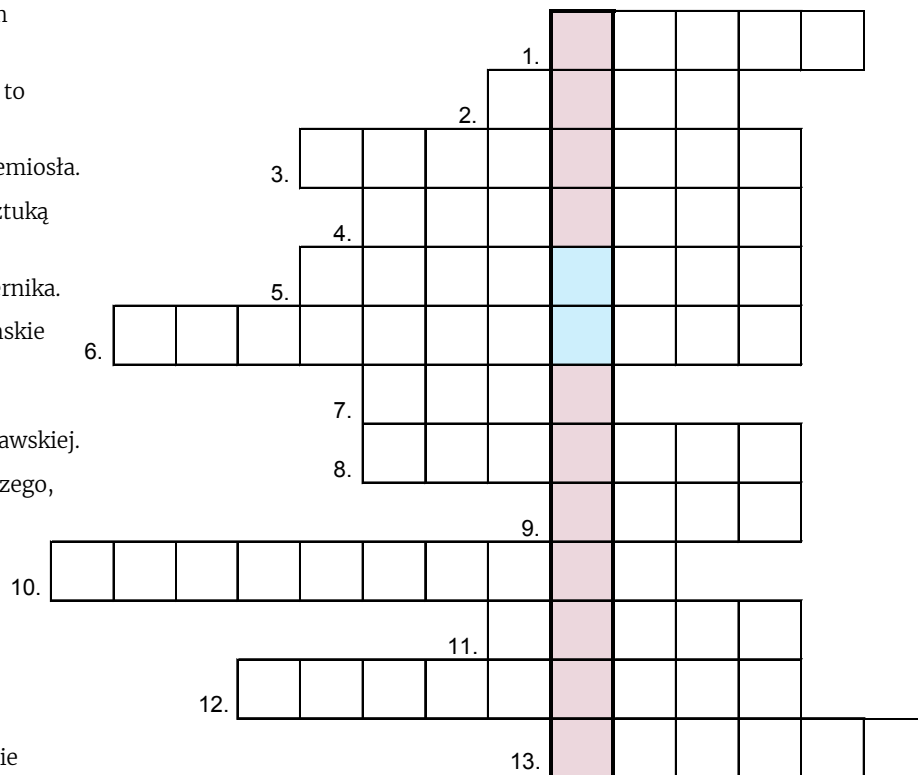
Magiel Filmowy w DCF: Tomasz Ziętek

Tomasz Ziętek, którego możemy zobaczyć w takich filmach, jak „Boże ciało”, „Hiacynt” czy „Żużel”, będzie gościem Łukasza Maciejewskiego w październikowym Maglu Filmowym w DCF (ul. Piłsudskiego 64A). Piszą o nim, że jest najjaśniejszą gwiazdą młodego polskiego kina, amantem, rycerzem, łobuzem, polskim Jamesem Deanem. Będzie się można

o tym przekonać 16.10 o g. 19, gdy aktor opowie widzom o swojej zawodowej drodze. Przed rozmową obejrzymy film „Żeby nie było śladów”, który oparty jest o wątki zawarte w nagrodzonym Literacką Nagrodą NIKE reportażu Cezarego Łazarewicza o sprawie Grzegorza Przemyska. Reżyserem filmu jest Jan P. Matuszyński – twórca „Ostatniej Rodziny” i serialu „Król”. Bilety w cenie 25 zł (14 zł z Kartą Kinomana) do nabycia na l.wroclaw.pl/magiel-dcf.

Krzyżówka nr 57

- Jest ich we Wrocławiu ponad 100, stały się symbolem miasta i nie są to krasnoludki.
- Dawniej znajdował się na wrocławskim Rynku i było to miejsce handlu.
- Osiedle położone w centrum Wrocławia słynące z rzemiosła.
- Tego określenia używa się na miejsce związane ze sztuką i miejsce związane z handlem.
- Wrocławskie okno na świat, nosi imię Mikołaja Kopernika.
- Starożytny szlak handlowy, łączący Imperium Rzymskie z Bałtykiem, który najprawdopodobniej biegł przez Wrocław.
- Skrót od nazwy Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej.
- Biznesowe określenie młodego podmiotu gospodarczego, często związanego z nowymi technologiami.
- Rzeka, z którą związane są początki Wrocławia.
- Miejsce, gdzie tradycyjnie handlowano suknem, dziś znajduje się tam Urząd Miejski Wrocławia.
- Nazwa rzeki i jednocześnie miasta leżącego w aglomeracji wrocławskiej.
- Miejsce pomagające młodym biznesom i jednocześnie sprzęt medyczny niezbędny na oddziałach neonatologii.
- Produkował je wrocławski Pafawag.

Regulamin i RODO

www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź.

W tym numerze będzie to **57.HA-SŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki).

Na odpowiedzi czekamy do **21 października br. do godz. 20.**

Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do 28 października br. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00.

W tym wydaniu do zdobycia są: **bluza i worek z herbem Wrocławia oraz parasol**. Zwycięzcy z numeru 55 (hasło: WBO to jest to) to panie: Monika (bluza), Edyta (worek) i Natalia (worek). Gratulujemy!

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**Pogotowie Ratunkowe: **999**Policja: **997**Straż Pożarna: **998**Straż Miejska: **986**Centrum Powiadomiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601100100**Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)

Pogotowie energetyczne: **991**Pogotowie gazowe: **992**Pogotowie ciepłownicze: **993**Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 3111** (pn.-pt. 9.00-19.00)Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt. 9.00-16.00)Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77** (pn.-pt. 8.00-18.00)

Ważne telefony

– pozostałe

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo) Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 321 72 70/71** (pn.-pt. 7.00-21.00)Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)Taxi Senior: **794 123 124**Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

➤ Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław, www.wroclaw.pl, e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna

Ewa Wapłak

Redaktor wydania

Paulina Czarnota

DRUK

AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA

Gmina Wrocław